

Alte Drucke

**Elenchus Primus || ERRORVM || ANTONII SADEELIS || IN
LIBELLO DE VE-||ritate humanæ naturæ || Iesu Christi. ||
Auctore || M. BALTHASARE || MENTZERO ...**

Mentzer, Balthasar

Witebergæ, 1598

VD16 ZV 30859

CAPVT TERTIVM.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149144

Contra nos hanc opponimus ἀπόδειξις. Quodcunque sacrae literae expressis & claris verbis affirmant; illud firmissima fide tenendum est. Atqui hoc; Christus, etiam quā homo, est in Ecclesia, & sacramentis, & medio inimicorum praesens; sacrae literae expressis & claris verbis affirmant. Ergo firmissima fide tenendum est. Propositio est ἡ ἐξ ὁποῦτος apud omnes verē Christianos. Assumptio perspicua est ex verbis institutionis cenae. Matth. 26. 1. Corinth. 11. & promissionibus Christi. Matth. 18. 28. quibus addo Psal. 110. Act. 9. 21. 23. Ephes. 4. Apocal. 1. &c.

CAPUT TERTIUM.

Recitantur argumenta varia contra omnipraesentiam corporis Christi: quae ordine videbimus.

Argumentum I.

P. 10. Corpus Christi non est Deus. Ergo non est ubique.

Respondeo 1. Propositio syllogismi intelligenda est ὁμοῦς ὅς. Quicquid est per essentiam omnipraesens, est Deus: id quod ex testimoniis liquet Hieremta cap. 23. & Esaiæ 46. 48. à Sadeele allegatis. 2. ἐπεὶ ὁ Χρὶς τὸ αὐτὸ ἐστὶν. Corpus Christi in cena praesens est: non propter essentiam

essentia infinitatem, sed propter institutionem
 & verba: Hos est corpus meum. In Ecclesia
 præsens est propter promissionem. Matth. 18.
 18. Vis verò & facultas præsentiæ dependet
 ex unione personali cum λόγῳ. 3. Redigo ad
 absurdum. Quicquid vivificum est, Deus est.
 Caro Christi non est Deus. Ergò non est vivifi-
 ca. Ἀπίθεε.

Verùm redarguit Sadeel, Omnipræsencia P. 11.
 non potest divelli ab æternitate. Ergò si
 corpus Christi est omnipræsens, erit etiam
 æternum.

Respon. 1. Scripturæ asserenti credimus.
 Vbi tacet scriptura & nos tacemus. Nullibi ve-
 rò dicitur: Caro Christi est æterna. 2. αἰτήματα
 Sadeelis probandum est ex scripturis: Pro idio-
 mate communicato, omnia communicantur.
 Non enim admittimus in hoc summo mysterio
 consequentias solum λόγικὰς. Salvat Deus
 bonitate sua; damnat justitia sua. N. que recte
 dixeris, perisse Iudæ bonitate seu misericordia
 divina. Sic mundū creat Deus bonitate & sa-
 pientia sua, non æternitate aut infinitate. se-
 quimur ergò scripturam, quæ multa alia Chri-
 sto secundum humanam naturam tribuit: infi-
 nitatem aut æternitatem non tribuit. 3. Æter-
 nitas potest aliquo modo dici communicata car-
 ni, nempe ἐμμέσως: quia idiomata illa, vis
 vivificat, omnipotentia, omnipræsencia, emun-
 datio à peccatis &c. sunt infinita et æterna. De

carne autem eternitas ἀμείσως non prædicatur: quia se non exerit per carnem, quemadmodum idiomata cætera. 4. Anima hominis, quæ & ipsa est ἀμείσως (quia spiritus ὁλως ὁλοσ τι) potentias suas corpori quasdam communicat: nec tamen inde corpus fit spirituale, invisibile, immortale. Cur ergo sequatur de Deo λόγος, ut cum vivificum faciat corpus suum, & omnipotens, & omnipræsens, confestim etiam infinitum reddat & æternum? Sed hæc paulò post accuratius proponentur.

Pag. 12.

Argutatur Sadeel. Si corpus Christi est omnipræsens, una eademque omnipræsentia, quæ ὁ λόγος est omnipræsens: sequitur hoc absurdissimum, corpus Christi esse Deum: si non essentialiter, at communicativè.

Respondeo. Ἀναλόγως. Hoc sequitur: Ergo corpus est unitum Deo λόγος, non essentialiter, sed ὑποστατικῶς. Non sunt ex nostro cerebro in tantis mysterijs nebulosæ conclusiones: sed lucerna pedibus nostris verbum Domini, Psal. 119. Nec dum probavit Sadeel hujus sequelæ ἀνάγκη: Corpus Christi est in cælo, & cæna, adeoq; Ecclesia simul præsens. Ergo corpus Christi est Deus: sive addat suum essentialiter, sive communicativè. Quod ut plenius appareat, assumo exemplum vivificationis. Iob. 6. Caro Christi vivificat, ex ipsa vivificandi vi & facultate, quæ est τοῦ λόγος essentialis: carni
verò

verò communicata καὶ ἐν ὅσῳ ὑποστατικῶς.
Hinc verò nemo sanus inferet: Ergo caro est
Deus. Quia sacra scriptura ita nusquam con-
cludit. Non ergò patiemur à Sadeele novum
nobis concludendi genus in articulos fidei Chri-
stianæ obtrudi: sed sequemur filium Spiritus
sancti.

Pergit Sadeel concludere contra omnipre-
sentiam corporis Christi: ex naturali loci &
temporis connexionē. Si extra locum est,
(inquit) corpus Christi, est etiam extra
tempus. Atqui falsum hoc. Ergo & il-
lud.

Respondeo. Corpus Christi quemadmo-
dum est ex essentia suæ naturali proprietate lo-
cale: ita eodem modo in tempore. Illud idem
corpus τοῦ λόγου unitum, ut est jam supra lo-
ca omnia ex. etum Ephes. 1. in dextra majesta-
tis: ita, hoc respectu, exemptum est omni physi-
co tempore: quippe quod ex cælestium orbium
motu & revolutione describitur: qui motus in
λόγῳ & cælesti vita non habet locum. Neque
tamen hinc æternitas consequitur corporis Chri-
sti, quasi fuerit ab æterno. Certo enim tempore
illud & conceptum & natum est. Gal. 4. Luc. 2.
Atque hic saniorum philosophorum etiam frui-
mur testimonio, qui extra mundum, sive cæ-
lum, neque locum esse, neque tempus docent.
Corpus ergo Christi in calo existens, imò supra
omnes cælos ὑπεράνω πάντων τῶν ἀστροῦ,

ait Apostolus ephes. 4. id est extra mundano philosophicū seu physicum: neque loco physico claudatur neq. tempore. Quod attinet tempus visibilis conversationis in mundo: fuit illa status τῆς κενώσεως exinanitionis, Philip. 2. de qua suo loco plura. Refer huc scriptura dicta: Omnia sunt subiecta pedibus ejus: Omnia in manus tradita. Psal. 8. 1. Corinth. 15. Hebr. 2. 6. Vbi profecto loca & tempora non excipiuntur.

Instat Sadeel: Repugnat aliquid ex parte dici infinitum, & ex parte finitum.

Respondeo. Neque locus neq. tempus jam finire potest corpus Christi. Est enim illud per unionem hypostaticā & sessionem ad dextram Dei ad eum thronum erectum, in quo loca omnia & tempora defecere. Finitum autem est & manet corpus Christi per essentia sua finitatem: neque unquam sit infinitum.

Recurrit calumnia de corpore infinito, quam P. 13. emollire sad. vel vult videri. Miror, inquit, fieri posse, ut quicquam quod finitum est, nempe corpus Christi, velint esse infinitum (quicquid tandem prætexant.)

Respondeo. Non dices falsum testimonium. Corpus Christi finitum est, finitumq. manet, per essentia finitatem. Nunquam factum est infinitum. Per ora libri Concordia supra allegata sicut ex an. thematismo. 8. De Persona Christi. Aliud est cum queritur, an corpus Christi

Christi in gloria ad dextrā Dei terminetur & concludatur loco et tempore. Vbi verò respondetur: in dextra Dei neq. locum esse neq. tempus: atq. id non solum ex certissimis Theologiae fundamentis, sed etiam sanioris Philosophiae testimonio: sicut paulò ante dictum est.

Refellere conatur Sadeel responsionem nostram de distinctione idiomatum Lei ad intra & extra. Vocat involucria verborū: & absurda colligit, & scrafinos admiscet de quasi distinctione, & mirificè sibi placet. Sed videamus quàm feliciter argumentetur.

1. Querit: Cur aeternitas non exerat suas *egregias*.

Respondeo. Querat illud etiam: Cur Deus per aeternitatem suam non fecerit mundum aeternum? Ac responsionem quidē ab illis expectet, qui arcana & abscondita Dei consilia (de praedestinatione) solent sua acuta ratione, extra imò contra verbum revelatum investigare, in summis etiam & tremendis mysterijs Dei.

2. Verum urget incommodis Sadeel, Deitas, P. 14. inquit, erit divilibilis, si non idiomatica communicentur simul omnia.

Respondeo. Probetur consecutio: & probetur ex scripturis. Vivificandi vis comunicata est, juxta scripturam. Christo ut homini: ut jam caro Christi sit & dicatur vivifica. Aeternam verò carnē scriptura non vocat: quamvis illa vivificandi vis carni comunicata sit aeterna.

Nam ἐνέσγαται aternitatis in carne se non exerunt, ut aternæ inde diceretur: quemadmodum vivifica dicitur, quia vitam mundo peperit, & fidelibus applicat.

3. Instat etiamnum: Unio non esset facta ex æquo, respectu attributorum deitatis, ac proinde non perfecta: si quædam tantum idiomata dicuntur communicata.

Respondeo. πᾶν τὸ πλῆρωμα τῆς θεότητος ἐκ τοῦ κυρίου σωματικῶς. Coloss. 2. Totus λόγος, & omnia τὰ λόγῳ ἰσχυµατα sunt & habitant in carne, tanquam in suo templo, ut loquuntur Patres. Unio itaque perfectissima est, quod qui negat ἀνάθηµα sit. Quæ autem hæc est concludendi ratio? Aternitas non se exerit per carnem Christi: Ergo unio non est æqua, sed imperfecta respectu aternitatis. Quæ σωάφεια hic? quæ σωήχθεια? Hæc enim in eum afferuntur finem, ut distinctio evertatur attributorum Dei ad intra, & ad extra. Ecquis ergo syllogismus exiliet? Vis vivificandi exerit se per carnem, ut caro dicatur aterna. Ergo non est æqua ratio unionis. An sic major? unio fit ex æquo, respectu omnium attributorum Dei, seu idiomatum. At unio facit carnem vivificantem. Ergo & facit aternam. Quod quia absurdum. Ergo & prius. Si sic arguatur Sadeel, λαμβάνει τὸ ἐν ἀρχῇ. Hoc enim in questione versatur: Cur caro Christi dica-

tur

tur vivifica, omnipotens, omnipraesens &c. aeterna non dicatur? Ratio à nobis redditur hæc: quia vis vivificandi se exerat per carnem; aeternitas non exerat. Huc itaq; argumentum erat dirigendum, non recurrendum ad id, de quo ipso quærebatur.

4. Sed pergit Sadeel: Quia Deus est actus purissimus, inquit, certè ἐν ἐξ ὧν, eternitatis est, æternum esse.

Respondeo. Ex qua schola hæc, ô Sadeel? Vide atq; etiam vide, quid scribas. Si ἐν ἐξ ὧν eternitatis est, æternum esse: anne etiam ἐν ἐξ ὧν bonitatis est bonum esse? Bonum igitur facere, & exercere bonitatem quidnā est in Deo? Esse enim bonum, & bonum facere, haud nos possumus pro eodē habere. (Loquimur enim hic de Deo respectu creaturarum.) Deus ante mundi constitutionē bonus est ab æterno. In mūdi constructione bonitatē exerit. An ἐξ ὧν (vel potius in Deo ὁ νοῦς) & ἐν ἐξ ὧν ita confundemus? an τὸ εἶναι Dei, & τὸ ἐν ἐξ ὧν (in operibus Dei) miscebimus? Quid enim ita hæc disputas? Quæstio hæc est: An quadam Dei attributa considerentur ad extra? Tu ita respondes, ut Deam consideres in se, absque omni creaturarum respectu: & tribuas tamen Deo ἐν ἐξ ὧν, tanquam actum purissimum. At ea Dei ἐν ἐξ ὧν, quæ ad creaturas se profert, ex communi loquendi usu actus purissimus non est. Opponuntur enim hæc sibi: quemadmodū aliās actus primus

Pag. 312.
223. ait
Sadeel:
Glorificatio car-

nis Christi primus & secundus. Secundus actus ζωγενε-
 sti est op^{us} est. Purissimus actus hoc modo ζωγενεα non di-
 Dei ad citur. Neq^{ue} hic miscenda sunt Metaphysica di-
 extra. Expositiones: cum queratur de Lei operationi-
 scolasti- bus. Quare hoc Sadelis argumentum tantum
 cis. non est, quantum ipse postea (pag. 19.) iactitat.

Pap. 15.

Novum atque argumentum: Esse pro-
 prietatem: & dici ad extra esse αντιφα-
 τικό.

Respondeo. Elegans verò argumentum,
 quando ad Christum accommodatur? Evertit
 scilicet totam unionem. Num enim humana
 Christi natura est ad extra? ac non potius intra
 ipsam hypostasim τὸ νόον? Deinde ἀμφιβολο-
 γία in propositi est: ad extra: quæ non significat
 proprietates Dei creaturis infundi: sed Deus di-
 citur agere ad extra, quando ζωγενεα est
 et extra se quasi prodiens creaturas condit, con-
 servat, propagat.

De bonitate creaturarum respondet Sa-
 deel: esse illam ab hac questione alienam:
 quia sit creaturis habitualis, non proprie-
 tas divina.

Respondeo. Quæstio hæc est: An attri-
 buta deitatis distinguantur ad extra? Affirma-
 tur id à nobis hoc argumento: quia bonitate sua
 Deus salvat, non damnat: bonitate sua & sapi-
 entia Deus condit mundum, non eternitate, &c.
 Anne hoc est argumentum à questione alienum?
 imò maxime congruum, Sadel. Bonitas, sancti-
 tas.

tas, iustitia in creaturis effecta sunt proprietatum divinarum, ut ais ipse. Considera ergo mecum: Bonitas estne effectum eternitatis? Sanctitas estne effectum eternitatis? Iustitia estne effectum eternitatis? Haud puto quenuquam dicturum, nisi velit ut momento totam diruere scripturam. Ut itaq; fateris, Sadeel, res creatas bonas esse, à Deo bono: nec tamen aeternas, à Deo aeterno: Ita concede scripturae & nobis, ut vocemus carnem Christi vivificam, à λόγῳ vivifico: nec tamen ideo aeternam à λόγῳ aeterno. Ad vide, quomodo tibi constes. Negasti ante pag. 15. proprietates deitatis dici posse ad extra. Hic concedis effecta proprietatum in creaturis distingui. Illa itaque effectuum distinctio undenam existit? A creaturis non est, sed in illis, tanquam objectis. A Deo igitur. Quæritur autem: An hoc respectu (creaturarum inquam) proprietates divinae distinctae sint? Affirmamus nos; negas tu, Sadeel. in d. negas posse dici ad extra. Qua parte Scholasticis facis injuriam, quorum iactas consensum. Expectamus itaque solidam explicationem hujus diversitatis. Interim sic ego concludo, Effecta proprietatum divinarum ad extra diversa sunt: ut ipse non negas: proprietates itaque ipse ad extra discernende sunt. Deinde si proprietates nunquam dicuntur ad extra: non dicuntur proprietates numero multitudinis, sed proprietates: propter essentiae divinae simplicitatem, quae in se manens

omnem

omnem pluralitatis respectū respuit. Proprietates autē divinae sunt ipsa essentia divina: aut ipsa
 pag. 57. In DEO enim suiipsius ratione nihil à bonitate differt iustitia: nihil à sanctitate aeternitas. At differunt respectu effectorum ad extra.

P. 16. Res creatæ, inquit Sadeel, non dicuntur æternæ: neque dicuntur à se & per se bonæ &c.

Respondeo. Appendix illa & limitatio: à se et per se: in posteriore membro cur additur, cum omittatur in priore? cum sit per omnia par ratio utriusq;: Deus bonus est, imò ipsa bonitas: Ergò creatura Dei bona est. DEVS æternus est, imò ipsa æternitas: Ergò creatura Dei æterna est. Agnoscisne tandem Sadeel, discrimen esse proprietatum Dei: cum ad extra considerantur? Creatura bona est, nec tamen æterna. Quare? Quia Deus æternitate sua non condidit creaturas, sed bonitate.

Sarcasnum de quasi distinctione omittimus: jactantiam præterimus. Conclusionem pagin. 19. refutavimus: Corpus Christi non est Deus: Ergò non omnipræsens. Annetiam sic? Caro Christi non est Deus: Ergò non vivifica. De hoc verò jam accuratius nobis disputandum erit. Sic enim ad hoc argumentum Sadeel respondet: 1. Non extare in sacris literis: Caro Christi est vivifica.

Respondeo. Dictiones istæ quidem hoc ordine non leguntur in sacris literis: at res ipsa
 tamen

tamen verè & abundè inest. Leguntur cap. 6. Iohan. versu 48. & sequentibus. Pertinet huc illa Nazianzeni sententia: Quædam sunt & dicuntur in scripturis: quædam verò sunt in scripturis, tametsi non dicantur.

2. Quia ab Ephesina synodo ea usurpata & defensa est propositio: respondet Sadeel, non satis expendi proprias vocabulorum & phrasium significationes. Vivificum esse, inquit, non dicitur de vita illa, quæ ita est Dei proprietas, ut sit ipse DEVS.

Respondeo. Quid ais? Ergone duplex Dei vita? Una qua vivit ipse: altera quâ vivificat? Quidni duplex etiam essentia? duplex bonitas? Una quidem, qua ipse sit, & sit bonus. Altera qua det rō ēvōi rebus creatis, & faciat bonas. Deum ergo compositum nobis effinges: quem simplicissimum hætenus pie credidimus: Vide autem Sadeel, quomodo conciliare hæc tua velis, cum ijs, quæ paulò antè afferebas ad negandum discrimen tē ad intra, & ad extra, in Deo. Quin vide hîc tua ipsius verba. **Vi-
vificus DEVS** dicitur, inquis, quia vi-
ta à DEO confertur. Bene. At hinc non
sequitur: Ergo alia in Deo vita est, qua vivit
ipse: alia qua vivificat creaturas. Sed hoc in-
de concluditur: Ergo vita alia est creatoris: a-
lia creaturarū. Illa scilicet causa huius: & hæc
illius effectum. Quod redit & illud unum argu-
mentum, quod ex relatione petis: ut vivificum
inferat,

inferat, tum id quod vivificat, tum id, quod vivificatur. Certum enim est, istam intra causam & effectum relationem esse perpetuam. Atque hinc an, & quomodo perpendatur, possint concludi hoc modo: Deus vivificat creaturas, & est ipsa vita. Ergo vivificum esse non potest intelligi de vita illa, quæ est Dei proprietas. Aque enim id absurdum est, ac si dicas: Deus creaturas facit bonas, & est ipsa bonitas. Ergo esse beneficium (id est bonum facientem: liceat enim nobis sic usurpare hanc vocem, ad rem præsentem clarius explicandam) non potest intelligi de bonitate illa, quæ est Dei proprietas. Atque supra aiebas pag. 16. creaturas esse bonas, à Deo bono: sanctas à Deo sancto: Quidni etiam sic? vivas à vivo. Crassus error est, confundere causarum & effectorum categoriam ad vim inveniendam cælesti veritati. Sic ergo censendum est. Deus vivificat: id est, vitam infundit creaturis. Quæ verò vi illud & facultate? Ea scilicet, quia ipse est vita, & ut ait Psaltes, fons seu scaturigo vitæ Psal. 36. ex qua vis proman

Nazianzenus & alij in Des vitæ: essentialis illa: quam proprietatem ex patribus rem essentialem Sadeel appellat, nobis etiam in affirmantem sensu sano, non repugnantibus. Sed nunc hanc vitæ carni communem disputationem accomodemus ad rem præsentem esse tem.

deitatis Ephesina Synodus non dubitavit dicere, inquit Sadeel, Carnem Christi esse vivific.

vificam. 1. tum quod sit caro verbi omnia Χρῶν
vivificantis. 2. tum quod Christus in af- carni verō
sumpta carne præstiterit ea omnia, quæ ἐπ' αὐτῆς
nobis erant ad vitam æternam necessaria. quā Chri-
stus ut ho-

Respondet. Geminam hanc causam per-
pendamus. Prior sanè verissima est & constan-
tissima. At non sentit Sadeel cum Ephesina Syno-
do, ut maxime cum illa loquatur. Explicat enim
eodem modo, quo in præfatione hanc proposui-
tionem: Corpus Christi est omnipræsens: id est,
est eius corpus, qui est omnipræsens. Ita hic:
Caro est vivifica: quia scilicet caro ejus est, qui
omnia vivificat: licet ἐν ἑαυτῷ vivificandi in
carne nulla sit: quod infra patebit clariùs, ubi
distinguit Sadeel inter τὸ ἐν ἑαυτῷ & τὸ ἐν ἑτέρῳ. Et de sanguine Christi hic ait, pur-
gare eum conscientiam idem esse, ac, Christum
purgare conscientia suo sanguine. Verùm pro-
fecto longè aliter sensit et docuit Synodus Ephe-
sina: quod & ex Epistola Synodica ad Nestori-
um, & infinitis testimonijs Cyrilli (cujus primæ
fuerunt in ea Synodo partes) demonstrari po-
test. Pauca hic nobis sufficiant. Lib. 4. in Io-
han. cap. 4. Carnem suam quasi cooperatricem
adhibebat, ut reipsa ostenderet carnem suam
vivificam esse. cap. 23. Caro tota affecta est vi-
vifica. Ad meliotis virtutem elevata est. To-
tam verbi operationem suscepit. cap. 24. To-
tum corpus suum vivifica spiritus virtute ple-
num ostendit. Caro totam vivificandi vim hau-
sit.

fit. Idem lib. 1. in Iohan. cap. 15. Indecens d-
minò esset, si ignis quidem qualitatem suam
coniunctæ sibi materiæ possit immutare, ac eo
modo materiam in se transmutare: λόγος αὐ-
tem Dei proprium sibi naturaleq; bonum, id
est, vitam coniunctæ sibi carni non possit in-
fundere &c. Posterior Sadeelis ratio itidem bo-
na est: si benè & dextrè accipiat. Caro nem-
pe Christi vivifica est: quia vitam nobis pro-
meruit. At rursus candorem hic requiro. Ita e-
nim Sadeel intelligit: in toto opere redemptionis
Christi humanam naturam duntaxat humana,
divinam divina peregrisse: id quod manifestum
erit infra ex discrimine τῆς ὑπερβίας τοῦ
ὑπερβάτου &c. & alibi. Verba igitur nobis re-
ponuntur, quibus nihil subjicit: Videatur infra
cap. 4. objectio ultima.

Tertiam causam nullam novit Sadeel: idq;
inde, quia priores duas perperam intelligit. At
Christus ipse nobis hanc assignavit, Iohan. 6.
Qui manducat meam carnem, & bibit meum
sanguinem, habet vitam æternam. Est ergò caro
Christi vivifica. 1. quia personaliter unita τῷ
λόγῳ: 2. quia vitam peperit mundo: 3. quia
applicat vitam fidelibus. Vbi velim quàm di-
ligentissimè considerari doctrinam de spiri-
tuali corporis Christi manducatione. Atque hæc
quidem paulò prolixius explicavi de vivifica-
tione: ut porro hanc ἐπιστολήν indubitato possi-
mus opponere omnibus sophistarum strephibus

ἐκ τοῦ βέλους contra realem idiomatum in persona Christi communicationem.

Argumentum II.

Humana natura constat ex partibus P. 19.
diversis. Ergò non est infinita.

Respondeo. Concedo totum argumentum.
Appendix verò seu consequens (vel cadaver potius) conclusionis fallit. Non enim sequitur: Humana natura Christi non est infinita. Ergò non est omnipræsens. ἡ λέξις ὅτι παρὰ τὸ μὴ αὐτίον. Vnio enim personalis cum infinito λόγῳ illius præsentiae causa est: non essentiae infinitas. Ac noteur rursus calumnia de corpore infinito.

corpus
infinitum

Argumentum III.

Humana natura continetur à deitate, P. 19.
Ergò non est infinita.

Respondeo. Nova est calumnie repetitio: de corpore infinito. Ego sic argumentum inverte: Caro sustentatur à λόγῳ & subsistit in λόγῳ personaliter. Ergò nusquam absens est, sed ubique præsens cum λόγῳ: idq; non ex se, sed beneficio τῷ λόγῳ. Pertinet huc illud Athanasii contra Apollinarē: Stolidi sunt, inquit, qui carnis Christi dimensionem conantur facere, & quantum, & quomodo, præter scripturas definiunt.

20,

Argumentum IIII.

Si corpus est ubiq; non est verum corpus.
D 2 Respon-

Respondeo, Ἀντιλόγισον. Omnipræsencia, ut non pendet à corporis essentiali proprietate: ita nec destruit corpus: Quia non est per essentiam si ve essentialiter omnipræsens. Declare, Caro Christi vivificat: Iohan. 6. ὥστε illa infinita vivificandi non est ex corporis essentiali proprietate: nec tamen abolet corpus: quia non inest illi per essentiam seu essentialiter. Quomodo ergò? ὑποστατικῶς seu per unionem personalem. Vtrumque scriptura affirmat: Vtrumq; ergò verum est: si non ex legibus nature, ac ex viribus omnipotentis Christi. In summum igitur abit, quicquid hinc absurdi Sadeel corradit.

Quod addit de localitate Sadeel: liiget cum scholasticis: & circumspiciat diligenter, quomodo corporum glorificatorum locum in cælis definiat. Nam quorundam fanaticas de mansionibus cælestibus opiniones, vel potius somnia nos non curamus. Miramur potius esse homines, qui terminos præscribant omnipotentie divine, quid possit, vel non possit. Nos dum sequimur verbi divini, quod fallere non potest.

Argumentum V.

P. 21. Si corpus Christi est ubique: Ergò non est conceptum in utero virginis.

Respondeo, Ἀνακόλυστον. Argumentum hoc si explicetur, quatuor terminus habet.

In utro Maria est: per essentiam corporis juxta Lucæ testimoniū $\epsilon\upsilon\ \gamma\alpha\sigma\epsilon\iota\ \sigma\upsilon\delta\delta\iota\iota\ \psi\eta$. Alia vero ex causa dicitur omnipræsens scilicet propter unionem cum $\lambda\omicron\gamma\omega\ \epsilon\upsilon\pi\omicron\sigma\alpha\tau\iota\mu\omega$, postquam exaltatum jam est ad dextram Dei. Etsi verò unio fuit in ipsa conceptione: tamen exinanitio in causa fuit, quò minus ubique præsens creaturis gubernandis corpus Christi statueretur, licet à $\lambda\omicron\gamma\omega$ nusquam absens. Qua de re plenius dicendum erit suo loco. Quemadmodum & tum verè vivifica erat caro Christi: licet $\epsilon\upsilon\epsilon\gamma\epsilon\iota\alpha$ non vivificaret. Scripturæ affirmantem credimus: $\epsilon\upsilon\ \gamma\alpha\sigma\epsilon\iota$ Mariæ conceptum Christum, Luc. 1. Eisdem assentimur asserenti: Christum, quæ homo est, præsentem in Ecclesia, sacramentis, medio inimicorum. Matth. 18. 28. Apoc. 1. Psal. 110.

Argumentum VI.

Si corpus est ubique: non potuit crescere. Infinito enim nihil potest accedere.

Respondeo. Rursus quatuor termini: Corpus crescit ex sua natura, & secundum naturæ cursum: quamvis hic gratia divina etià suum habeat locum. 2. Et fuit ille status exinanitionis. Quid enim hoc ad omnipræsentiam, quæ ex unione personali & exaltatione ad dextram Dei est? Nam quod de infinito corpore attexit Sadeel, vetus calumnia est, quam sæpè nunc audivimus, sæpius etià audituri. Mirum

verò est ex naturalibus actionibus et essentialibus proprietatibus negare id, quod tam diserte scriptura proponit.

Argumentum VII.

Si corpus Christi est ubique, Christus non est mortuus, quia anima non potuit à corpore avelli.

Respondeo. 1. Summus fuit gradus exinanitionis. 2. Verè anima fuit separata à corpore naturaliter, id est, secundum naturæ, animæ & corporis, considerationem: quia vinculum illud quo naturaliter anima in corpore continetur, solutum fuit. Virumq; verò & corpus & anima, unitum mansit τοῦ λόγου. Quia quod semel assumpsit, nunquam deposuit. Argumentum est scholasticum: sed tale, in quo nemo verè pius acquiescat. Vide Lombard, libr. 3, distinct. 22.

Argumentum VIII.

Christus dicitur venisse, abijisse, redijisse, adfuisse, abfuisse, Ergò corpus Christi non est ubiq;.

Respondeo. Elenchus est ἀπὸ τοῦ μὴ ἀπλῶς εἶναι ἀπλῶς. Abire, redire: abesse, adesse, dicitur Christus, secundum veri corporis modum, ut loquitur Augustinus. At adesse ubique Christus, quia homo, affirmatur propter unionem
hypo-

hypostaticam. & quæ hanc consecuta est, sessionem ad dextram virtutis & maiestatis divinæ: ut impleantur promissiones Matth. 18. 26. 28. Marc. 16. Psal. 110 &c. semp̄ r sit in conspectu distinctio præsentia naturalis, siue essentialis, siue localis & personalis. Qui duplex præsentia modus non est, ut somniat Sadeel, contradictorius, sed ut affirmat spiritus sanctus: unū & idē & subordinatus. (terḡ enim in sacris literis) in quibus absit ut antiquitatem constituamus) fundamentum habet, ut patet ex jam allegatis, reliquisq; consimilibus testimoniis.

Ait Sadeel: Quod nonnulli comminiscuntur, tunc verbum habuisse carnem sibi præsentem extra locum, arcano quodam modo, licet non habuerit præsentē omnibus creaturis, non modo commentum est, sed merum delirium.

Respondeo. Quod ad rem ipsam attinet, pertinet hæc disputatio ad statum tñs nō exinanitionis: in qua Christus, quæ homo, non exeruit plenum dominium suum & maiestatem: exceptis particularibus quibusdam divinæ potentia documentis. Queritur ergo: Num in hoc exinanitionis statu Christus, quæ homo, fuerit omnipræsens. Respondent Oribodoxi, creaturarum respectu non fuisse omnipræsentem: quia nondū adhibebatur rebus universis gubernandis & administrandis: id quod deum a resurrectione, & in cælum adscensione

consecutum est. quando ad dextram Patris confedit Christus, accepta πάση ἑξουσίᾳ in celo & terra, Matth. 28. Neque tamen ullibi humanam naturam à λόγῳ abfuisse ajunt, neque λόγον extra carnem uspiam substituisse: quia ejusmodi aliquid ferre hypostatica unio non potest: quippe quæ Apostolo definiente Coloss. 2. sit inhabitatio κατοικήσις παντὸς πληρώματος τῆς θεότητος totius plenitudinis deitatis (τῷ λόγῳ) in Christo, id est corpore seu carne Christi σωματικῶς, tanquam proprio corpore & templo, ut orthodoxa antiquitas locuta est. Christi igitur caro respectu τῷ λόγῳ nusquam absens est: quin ei personaliter sit unita: ut nefas sit vel absq; carne τὸν λόγον, vel absq; τῷ λόγῳ carnem cogitare. Quemadmodum scripsit Leo: Hac fide vivit Ecclesia, hac proficit, ut nec sine vera humanitate credatur divinitas, nec sine vera divinitate credatur humanitas. Qui enim fingit se habere deitatem nudam à corpore, anathema sit. Hinc jam fiat judicium de pronuntiatis Sadeelis: quæ & à veritate sunt aliena, nec sibiipsis coherent.

I. Aut primum, hanc doctrinam commentum esse & delirium.

Respondeo. spiritus sanctus non proponit commenta sive deliria. Proponit autē hanc, de qua agimus, doctrinam, de ἁδρασάτω ἡσυχίας & διαζέτω unione carnis cum λόγῳ: sic ut λόγῳ habitare dicatur in carne, non extra carnem

nem, ne dissolvatur unio. Ioh. 1. Coloss. 2. Ergò non est commentum sive delirium.

2. Deinde negat quæstionem esse de præsentia carnis respectu verbi.

Respondeo. Ecquid verò quæritur, mi Sa-
deel, si non de hac carnis præsentia, respectu
verbi? Nam de essentiali, naturali, locali præ-
sentia carnis, qua est nunc in hoc loco, nunc in
alio, partemq. habet dextram & sinistram, su-
perioiorem & inferiorem, secundum veri corpo-
ris modum, jam existens Hierosolymis, jam Be-
thaniæ, utrique consentimus. Tu si nobiscum
de altera idem sentis, parcere poteras omni isti
labori, quem in hanc tractationem impendisti:
sed tibi caro Christi nullibi est, nisi eo loco, què
naturaliter occupat: quod paulò post ex tuis
ipsis verbis erit planissimum.

3. Tum confundit creaturas reliquas
cum carne Christi, quasi sit idem præsen-
tiæ Dei modus in alijs rebus omnibus, qui
est in humana Christi natura. P. 23.

Respondeo. Caro est unita τῷ λόγῳ
ὑποστατικῶς. Ceteræ creaturæ non sunt unitæ
Deo hypostaticè. Ergò ratio præsentia est longè
diversissima. Quare non sequitur: Caro Chri-
sti (quatenus unita τῷ λόγῳ) est ubique
præsens. Ergò omnes creaturæ sunt ubiq. præ-
sentes. Nam Deus ita est in creaturis (non in-
clusus) ut simul sit extra (non exclusus) At ita
in carne ὁ λόγος est, ut non sit extra carnem:

D 5

quem-

quemadmodum vicissim caro, sic in λόγῳ subsistit, ut non sit extra ipsum. Id enim totum efficit inhabitatio illa, quam deprecatur Apostolus. Coloss. 2. Notetur obiter ambigua Sadeelis locutio: Omnia sunt Deo ubiq; presentia: pro eo, quod absq; ambiguitate diceretur: Deo, qui ubiq; est, sunt omnia presentia.

4. Quarto asserit presentiam extra locum esse solius Dei propriam (seclusa Christi humanitate.)

Respondeo. Natura Christi humana, quæ secundum veri corporis modum in loco est, assumpta est in Deum λόγῳ (ut cum Athanasio loquar) ὁ λόγος autem nec locus est, nec in eo loca sunt ulla: quia ἀμέγιστος, simplicissimus, infinitus. Ergo caro assumpta, quatenus in persona λόγῳ subsistere intelligitur, est extra locum. Sit ea nostra ἀπόδειξις. Iam ad argumentum Sadeelis respondeo: Presentia extra locum est solius Dei propria: scilicet ἀνεκχώρητος: quia essentia Dei infinita est, quæ capi loco ullo nequit. At Christi humana natura, in quatenus unita τῷ λόγῳ, est extra locum: non essentialiter, quia per essentiam ὁ veri corporis modum naturaliter certum locum occupat: sed ὑποστατικῶς, quia cum λόγῳ una persona est, quæ persona infinita est, capique loco non potest. Neque tamen hinc sequitur, quod opinatur Sadeel: Carnem Christi modo quodam arcana fuisse conversam

in deitatem. Sed hoc consequens est: Ergò caro Christi arcana quodam modo unita est τῷ λόγῳ. Quod si negare velit Sadeel: neget & illud Apostolicum: ὁμολογησάτωε magnum est pietatis mysterium: Deus manifestatus est in carne. 1. Timoth. 3. Calumniam de infinita natura prætereo.

5. Deniq; negat explicari posse id loquendi genus: Verbum non habuisse carnem præsentem creaturis.

Respondeo. Explicamus ita, Præsentia carnis Christi consideratur. 1. respectu τῷ λόγῳ, cum quo hypostaticè unita est, à quo nusquam abest. 2. respectu creaturarum: quæ jam in statu majestatis univ. rsæ ipsi subiectæ sunt, ut præsens eas gubernet. Psal. 8. Matth. 28. In statu però exinanitionis caro Christi non adhibebatur mundo gubernando. Hactenus igitur dicitur non fuisse præsens omnibus creaturis. Erat autem tum nihilominus præsens τῷ λόγῳ, quippe in ea inhabitabat σωματικῶε, Coloss. 2. Neq; nos sic argumentamur, ut obijcit Sadeel. Caro nusquam abest à λόγῳ. Ergò caro est omnipræsens creaturis. Quin accuratè distinguimus hæc duo: præsentiam ad λόγον & præsentiam ad creaturas. Præsentia ad λόγον, cuius origo pendet ab unione hypostatica, est perpetua, & nunquam interrupta: ut caro τῷ λόγῳ. & ὁ λόγος carni ἀδιάσπαστος sit præsentissimus. Præsentia ad creaturas, etsi ad unionem

unione, tanquam caussa prima oritur, perfectum tamen complementum habet ab ascensu in celos & sessione ad dexteram Dei: cum omnia sunt in manus tradita, & data potestas uniuersa in caelo & in terra, Matth. 28.

Argumentum. IX.

Finitum non capit infinitum. Ergo corpus Christi non est ubique.

Resp. Notatu dignum argumentum est quod evertitur ipsa unio hypostatica: quod sic demonstrat. Finitum non capit infinitum: ait Sadeel. Caro Christi est finita: λόγος infinitus. Ergo caro non capit λόγος. Ergo λόγος non incarnatus. Ergo nulla unio. Proh Deum immortalem, quo tandem precipitat furor in Christi gloriam? Non est, quod Sadeel excusationem quærat in voce Capiendi, quam novit optime hic non intelligi vel physicè, vel Mathematicè, sed Theologicè: secundum illud Paulinum, in ipso κατοικῆσθαι habitat πᾶν πλήρωμα τῆς θεότητος. Hinc Iustinus: Templum verbi proprium totius luminis splendorem capit. Irenæus lib. 3. cap. 18. affirmat, hominem χωρῆσαι τὸν λόγον, id est, comprehendere, capere verbum seu filium Dei. Quæ phrasîs piæ antiquitati fuit usitata.

Pag. 14.

Ait Sadeel: Etsi humana natura dici possit particeps verbi, non tamen accipit à verbo, ut sit infinita.

Respon-

Respondeo. *Vetus calumnia est. Natura humana finita est & manet in æternum: infinita nec facta est, neque fiet unquam: quemadmodum nec facta est deitas, omnipotentia, omnisapientia &c. Sic verò argumentamur. Humana natura Christi particeps est ὑπόστασις τῆς λόγῃ: quæ cum extra omnia loca sit, loca obstrare nulla possunt, quin ubique sibi præsentem habeat suam carnem. Nulla hic confusio naturarum: nulla proprietatum. Præsentie enim illius causa non est essentie humanæ infinitas (quæ absit) sed personalis cum infinito λόγῳ unio.*

Argumentum X.

Vbiquitatis dogma continet contradictionem. Ergò &c.

Respondeo. Negamus. Non enim sunt contradictoria spiritui sancto: Caro Christi est in uno loco proprietate essentiali. Et caro Christi est omnipræsens per unionem personalem, seu secundum modum dextræ Dei. Notandum hic: Contradictiones in rebus diuinis non esse fingendas ex nostro cerebro, sed præeunte verbo Dei. Hypothesis illa Sadeelis: Si corpus est omnipræsens: Ergò est infinitum: fallax est, propter confusionem τῆς οὐσιότητος καὶ τῆς ὑπόστασις. Qui error utinam non esset tam frequens Sadeeli? Quod per essentiam omnipræsens est, (ut

Deus)

DEVS) est infinitum. Corpus verò Christi omnipræsens dicitur, non per essentiam, quæ finita est: sed per & propter unionem cum infinito λόγῳ hypostaticam, & sessionem ad dextram maiestatis. Tota Sadeelis argumentatio, quæ sanè proluxa est, huc redit: Corpus actu est in uno loco: corpus actu est ubique: Sunt ἄντιφατικά. Vera igitur simul esse non possunt. Mirè exagitat respectuum diversitatem, quam nostri proponunt: sed toti ei tractationi, quæ est merè physica, oppono illud: Caro Christi ex se quidem viva est, propter animam suam, at non vivifica. Sed tamen & vivifica est, ratione unionis cum λόγῳ. Respondeat ergò mihi Sadeel: Caro Christi sunt actu vivifica: & actu non vivifica? Et quod hic responsurus est: idē sibi responsum putet ad suum argumentum. Ut clariùs appareat sopsisma, consideretur actus duplex corporis Christi: 1. naturalis, 2. personalis: de quo infra fusius. Corpus Christi igitur uno loco est actu naturali, id est, per essentialē seu naturalem proprietatem. Idem corpus est omnipræsens actu personali, id est, propter unionem personalem cum λόγῳ. Contra-dictio igitur hic nulla est, quia causa præsentiæ diversa, & diversus respectus est.

P. 24.

Notentur hæc Sadeelis verba de sinceris nostra confessionis doctoribus: Non negare eos (de humana natura) quin sit finita &c. Quid igitur toties ille calumniatur de corpore infiniti?

Tripli-

Triplicem considerationem corporis Christi. 1. Physiici seu naturalis. 2. Gloriosi seu glorificati. 3. Exaltati ad Dei dexteram: arro-
 du quidem Sadeel, non refutat. Tantum affir-
 mai pag. 30. dotes seu prerogativas illas glo-
 riosi corporis non opponi ἀντιφατικῶς proprie-
 tatibus corporis essentialibus. Quod quidem ego affirmo: sed addo, nec hanc esse ἀντιφατικὴν
 in oculis Dei, quando vivifica vis omnipotentia,
 omnipræsencia &c. Christo homini, seu secun-
 dum humanam naturam, tribuitur. Scriptura
 enim non docet ἀντιφατικῶς: & Spiritus san-
 ctus mentiri non potest. Hebr. 6. Tit. 1.

Sadeel vocat ἀντιφατικῶς: Actu omni-
 præsens, actu non omnipræsens: item, 27. 28.
 actu circumscriptum, actu incircumscri-
 ptum, &c.

Respondeo. 1. Corpus Christi non dicitur
 ἀπερίγραπτον: quia proprie essentia, qua fi-
 nita est & manet, terminis circumscribitur &
 finitur. Aliud est, si id circumscriptum ad locum
 externum ambientem referre quis velit.

2. Actu omnipræsens, actu non omnipræsens,
 non sunt ἀντιφατικῶς, quia non utrumq; mem-
 brum loquitur de uno & eodem actu. Alterum
 enim de actu naturali intelligitur: alterum de
 actu personali. Rem alio exemplo declaro. Caro
 Christi non est vivifica actu naturali: quia vi-
 vificare non est carnis essentialis seu naturalis
 proprietas. Caro Christi est vivifica, actu per-
 sonali.

sonali, id est, propter unionem personalem. Accurate hæc intra actum duplicem notetur distinctio: qua solidè & verè confutatur, quicquid hic & alibi sæpè contra humanam naturam Christi gloriam Sadeel spinosè disputat: sicut suo loco plenius explicabitur.

P. 27. 28. Ad collocationem animæ & corporis, cum Christo, quod attinet: Etsi de illa peculiari loco infra differetur: pauca tamen hic notanda sunt contra Sadeelis perversam applicationem. Status autem hic est. Quemadmodum anima potentias suas communicat corpori: ita & λόγος & proprietates suas communicat assumptæ humanitati. Item: quemadmodum corpus dupliciter consideratur. 1. ex se, quatenus corpus; 2. ex unionem animæ, quatenus animatum: Ita humana natura Christi consideratur. 1. ex proprietatibus essentialibus. 2. ex unionem personali. Atque hinc declaratur: Non esse contradictionem; Corpus Christi esse in certo loco semper ubi: & esse omnipresens, illud enim dicitur de Christi corpore, quatenus est corpus, & secundum corporis proprietates consideratum. Hoc verò quatenus idem illud corpus τοῦ λόγου personaliter unitum est, &c.

Contra Sadeel differit de corpore humano, quod potentiâ vitam habeat. Atque ita non simpliciter considerat proprietates corporis, sed corporis humani: easque ita considerat, ut si velit applicare ad cadaver hominis, (quod certe

certe corpus est) minimè conueniant: Cadaver enim non habet vitam, motum, sensum, potentia. Actus enim Physicus nullus superest. Nam si quis resurrectionem ex mortuis velit urgeri respondeo illam non manare ex potentia quadam corporis physica, sed ex omnipotentia diuina. Hoc itaque primum est, in quo Sadeel nobis non satisfecit. Deinde cum urget tō actu: Corpus actu vivit, & actu non vivit: Respondeo. Similitudinem non debere latius e. & indisquam ad suum tertium, cui probando seu illustrando sit adhibita. Tum quæro ex Sadele: cum dicitur: Oculus videt, auris audit: anne ibi duplex ille respectus: contra quem tam depugnat vehementer simul concurrat? Ego sanè affirmo. Ocul'us enim ex materia sua proprietate seu vi non videt, id quod patet in oculo eruto, vel oculo animalis demortui: Vbi materia oculi remanet, videndi vis est sublata. Videt autem oculus ex anima unione, & communicatione hujus potentie, sed nolo ista subtiliis persequi: nec idcirco assero, ut urgeam omnes similitudinis partes. Sufficit si quadrat simile cum eo, ad quod illustrandum allatum est. Infrà plura suo loco.

Repetitur Calumnia: Corpus actu simul P. 28. est finitum & infinitum: physicum non & 30. physicum. Et quando verò satis calumniarum?

Querit Sadeel: An corpus Christi ver. P. 29. fantis in terris fuerit actu simul mortale & immortale?

E

Respon-

Respondeo, *iud. m. quero* : Anne corpus Christi acta simul fuerit *vi visicum* & non *visicum*. Atq; respondeo jam ad utramq; expedire: distinguendo inter actum naturalem & personale. Actu naturali non fuit *vi visicum*; at fuit *vi visicum* actu personali. Quod atinet ad mortalitatem & immortalitatem: Certum est; Christum hominem mortalem fuisse non ex necessitate humane sue nature (erat enim ea personaliter unita vite $\tau\theta\ \lambda\omicron\gamma\omega$ & erat sine peccato, cuius stipendium mors est. Roman. 6.) sed ex liberrima voluntate & beneplacito; juxta illud Iohan. 10. Potestatem habeo ponendi animam meam; & eam resumendi.

P. 30. *Ait Sadeel* : Neque te adjuvat, quod ais, proprietatibus corporis remanentibus supra eas, alias proprietates fuisse communicatas.

Respondeo. Diligenter consideretur vis huius argumenti: Scriptura utrumq; affirmat: Corpus Christi esse, & manere verum corpus: Et: illud corpus esse glorificatum divinis proprietatibus, ut possit esse, ubicumq; velit. Mat. 18. 26. 28. Apocal. 1. Act. 23. At Sadeel opponit hæc duo: si corpus est & manet corpus: Ergo non omnipræsens: itaque nec præsens in cena, quæ in his terris celebratur. Et vicissim: si omnipræsens: Ergo non verum corpus. Quæ itaque spiritus sanctus coniungit, ea divellit & separat Sadeel; idq; ita, ut ex

Physica

Physicis regulis concludere præsumat contra axiomata divina.

Varios respectus ait valere in persona Christi, non in naturis.

Respondeo. Consequentur ergo hæc incommoda gravissima. Caro Christi vivificat proprietate essentiali. Sanguis Christi emundat à peccato proprietate essentiali. Christus, quæ homo, est omnipotens, iudex &c. proprietate essentiali. Aut si hæc non fluunt ex proprietate essentiali (ut certè non fluunt) falso illa omnia de humana Christi natura in scripturis prædicantur: quod absit. Valet Sadeelis pronuntiatum in primo et secundo gradu communicationis: in tertio est falsissimum, uti jam monstratum est.

Humanam Christi naturam esse in loco localiter, & in λόγῳ personaliter: Nil est, inquit Sadeel, præter petitionem principij, illustratam scilicet vocabulorum paronomasia. P. 31.

Respondeo. Figant hic oculos, quicumque Christum amant: & considerent mecum, quam nobis unionem Sadeel definiat humanæ naturæ cum filio Dei. Ridet hanc distinctionem inter locum & λόγον. Videmus quo jure. Natura humana Christi est in loco. Omnes affirmant. Natura humana Christi est in λόγῳ. Quis pius neget? unita quippe illi hypostatice. Quæro jam: quomodo & cur in loco est? Respondeo: locali-

ter, secundum veri corporis modum, ait Augu-
stinus. Quomodo & cur in λόγῳ est? Respon-
deo: hypostaticè: quia personaliter assumpta in
Deum λόγον, ait Athanasius. Nam hæc duo
unum sunt? Num tantum vocabulorum πρὸς-
νομασία est? Vide quid machineris Sadeel.
Carnem Christi duntaxat statuis in loco. λό-
γῳ non est locus: neque sunt in eo loco ulla:
quod & supra dicebamus. Estne ergo caro
Christi in λόγῳ? Negabis? Vbi ergò subsistit?
Extra λόγον enim non est, quod fateatur o-
mnes. Nec te liberabit, quod ais, valde esse
phrasin periculosam esse in λόγῳ. Ediffere
enim nobis, unde imminet periculum, quo possi-
mus cavere. Ne humana natura, inquis, cum
persona λόγου confundatur. Quid istud?
Quis inferat hoc συμπέλασμα? Caro Christi
est in λόγῳ. Ergò caro Christi est persona λόγου.
Apagesis istam sophisticen. Fateatur in symbolo
suo Athanasius, humanitatem esse assumptam
in Deum. Ergò in DEO est. Clarius etiam La-
masceus asserit lib. 3. cap. 12. Carnem assu-
ptam ὡς αὐτῷ τῷ λόγῳ habere suὰ ὑπαγεῖν:
ne mihi reliqua percontanda sint.

At, inquis: λόγῳ est in humana natu-
ra, tanquam templo. Ergò non est huma-
na natura in λόγῳ.

Respondeo. 1. Accepto utraq; manu: λό-
γῳ habitat in carne, tanquam proprio tem-
plo. Ergò non est extra suum templum. Quare
presen-

præsentem sibi carnem habet, siue in cælo sit, siue in terra, siue in Ecclesia, siue in medio inimicorum. Quod tu strenuè negas: Sadeel: alligando ad locum unicum assumptam naturam. Pertinet hæc consideratio præsentia Dei in templo Hierosolymitano ad arcam fœderis: quæ typus erat Christi. 2. Consecutio probetur: λόγος ἐστὶν ἐν carne. Ergo caro non est in λόγῳ. Viam inquit gentiū eam perquiremus? Anne extra λόγον caro est? Quid verò magis impium ab ipso Nestorio cogitari possit? Tum scilicet periculosa phrasis est? Carnē esse ἐν λόγῳ. Pia antiquitas commendabat περὶ ἁλώσεως in hoc mysterio: cuius rei apud Damascenum infinita extant testimonia, subinde etiam additis particulis ἐν ἁλώσεως καὶ ἐν ἁλώσεως. Abi nunc, Sadeel, & unionem hypostaticam talem effinge, quæ neget, carnem assumptam esse ἐν λόγῳ. Conferantur hæc gemmæ inter se: Sadeel negat, piè dici: Caro est ἐν λόγῳ. Assirnant alij: λόγος ἐστὶν ἐκτὸς carnis. Hunc verò Christum teneant solis sibi, quicunq; sic sentiunt. Nos eum veneramur Messiam, qui est Immanuel, Deus & homo: in quo nec sine vera humanitate creditur diuinitas: nec sine vera diuinitate creditur humanitas, ait Leo Romanus. Negat procedere conclusionem, si esse accipiat pro subsistere.

Respondeo. Consistat Sadeel intra terminos, & sic concludat: Caro est ἐν λόγῳ, id

est, subsistit in λόγῳ. Quomodo? An localiter?
 Absit: quia λόγῳ non est locus, nec sunt in
 eo loca. Ergo personaliter. Atq; hoc demonst-
 randum erat. Non erat Sadeeli mutandum genus
 prædicationis. Et si enim hæc ipsa conclusio pos-
 sita accommodatur ad omnipræsentiam: tamen
 Sadeeli hoc erat propositum, ut refelleret distin-
 ctionem inter hæc duo: Humana natura est in
 loco localiter: in λόγῳ personaliter.

P. 31. Ait Sadeel: Quia verò caro non esset
 32. in loco, nisi subsisteret in verbo, quia ne
 esset quidem, certè Caro etiam quatenus
 subsistit in verbo, est in loco localiter.
 Nam causa subsistentiæ est etiam causa
 existentiae & realis præsentiae.

Respondeo, Digna verba, quæ diligenter
 excutiantur: quod utinam fieri à me possit
 quàm brevissimè. Conclusio Sadeelis hæc est:
 Caro Christi ubicunq; est, est ibi localiter: Etiam
 in ipso verbo. Horreo. Audio enim negari
 unionem personalem. λόγῳ non est locus: ut
 jam sæpè dixi. Nec sunt ulla loca in λόγῳ: quia
 simplicissimus, infinitus. Ergo in λόγῳ nihil es-
 se potest localiter: quemadmodum in Deo nihil
 est corporaliter. Gaude igitur Nestori: decre-
 tus tibi à Sadeele triumphus est.

sed attendantur argumenta Sadeelis. Ca-
 ro subsistit in verbo. Ergo est in loco. Ra-
 tio: quia ne esset quidem caro, nisi in ver-
 bo subsisteret.

Respon-

Respondeo. 1. Omitto homonymiam in
 voce subsistenti: quæ generatim ad omnes crea-
 turas refertur, quia sustentantur in Deo. Act.
 17. Coloss. 1. Hebr. 1. speciatim ad solum Chri-
 stum pertinet: quia humana natura subsistit in
 λόγῳ, id est eandem habet cum λόγῳ ὑπόστα-
 σιν, vel, ut ait Damascenus lib. 3. orthodox:
 fid. cap. 8. hypostasis verbi inconvertibiliter fa-
 cta est carnis hypostasis. 2. Confusio est substan-
 tiæ carnis & hypostaseos. Quod corpus Christi
 in loco est: habet id ex conditione substantiæ:
 habet illud, inquam, commune cōm omnibus sub-
 stantijs corporeis. Elenchus ergo causæ est, cum
 asserit Sadeel, corpus esse in loco: quia subsistit
 in verbo. Quare sic statuendū: Corpus Christi
 est in loco: inde, quia corpus est. Quatenus au-
 tem illud corpus, quod ex essentiæ conditione
 locale est, subsistit ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, ut lo-
 quar cum Damasceno, protinus evanuit omnis
 & loci & temporis ratio: quia in λόγῳ neque
 locus est ullus, neque tempus. Annōn autem stu-
 por est, velle pro eodem habere corporis natura-
 le accidens, & subsistentiam in Deo Verbo?
 Quis enim patienter audiat hæc Sadeelæ?
 Causa subsistentiæ, inquit, est etiam causa
 existentiae & realis præsentiae. Non philo-
 sophabor de dimensionibus interioribus & ex-
 terioribus corporum: quibus & essentia ter-
 minatur, & loco externo physice subjacet. Ista,
 qui volet, repetat ab Aristotele & alijs. Hoc

P. 32.

E 4 autem

autem querere mihi liceat ex Sadeele : si eadem est substantia & existentia & presentia causa : quenam causa sit, cur corpora reliqua humana, quæ non subsistunt in λόγῳ personaliter, sint in loco. Causa enim remota, effectus etiam removetur. An fortè Christi corpus non est nostris simile corporibus, quantū ad locum ? At alibi hoc urget vehementissimè. Num unio localis est inter τὸν λόγον & assumptam carnem ? At hactenus personalem Ecclesia p̄d̄nuncupavit. Et quid argumenta ea sibi volunt, quæ à corporis proprietatibus ducit Sadeel : si earum omnium causa est subsistentia in λόγῳ ? Certè enim corporis proprietates non est subsistere in filio Dei personaliter. Nisi dicat Sadeel, omnes homines esse Deo personaliter unitos. Quod quidem per atrocem calumniam nonnulli non dubitant obicere viris de Ecclesia Dei optimè meritis : cuiusmodi scilicet, cuius ipsi rei sunt, in alios innocentes impudenter transferentes. Sed satis hoc loco de his Nestorianis quicquid : quibus nescio an homo Christianus quicquam professione sua indignius possit erubescere.

P. 32. Nota calumniam in connexo ἀπαγορεύῃ. Corpus Christi per se considerare dicit idem esse, quod seorsum à λόγῳ considerare : Cum tō per se idem hic notet, atq; essentialibus proprietatibus in ipsa unione, considerare. Quia verò tandem a calumnijs tutum erit ?

erit? Corpus Christi unum & idem, semper in
 unione manens, consideratur vel respectu sui-
 ipsius, quatenus à λόγῳ distincta natura est
 (nunquam autem separata) ex essentialibus
 proprietatibus. Aut consideratur ex unione, qua-
 tenus cum λόγῳ una persona est. Res exemplo
 declaretur. Vivit corpus Christi seu humana
 natura Christi ex se & per se, quia animata est.
 Vivificat non ex se & per se, sed per & propter
 unionem cum λόγῳ.

Pervertit statum, repetitione veteris ca-
 lumniae. Querit enim de corpore actu & rea-
 liter infinito & incircumscripto. Quidni
 addit etiam eterno? In limine libri allegatum
 est testimonium formulæ Concordiæ, contra
 istam calumniam. At paulò antè Sadeel ipse
 affirmavit, nos non negare de humana na-
 tura, quin finita sit. Ecquid ergò disputat? &
 contra quos? Annè hoc est illud veritatis inda-
 ganda studium, de quo præfatio gloriabatur?
 Hic enim principalis status est: An Christus
 verò suo humano corpore, quod est & manet
 finitum, præsens esse in actione cænæ Dominicæ,
 & congregatione fidelium, & medio inimico-
 rum possit, vi & beneficio unionis personalis,
 & quæ hanc comitatur, communicationis idio-
 matam? Affirmamus nos cum sacra scriptura:
 negat Sadeel cum suis gregalibus. Huc itaque
 argumentorum tela dirigenda fuerunt.

Argumentis omnibus huius capitis oppono

E 5 hæc:

62. CONTRA ANTO: SADEEL.

hac : Quod Christus promittit : id potest sine ulla vel absurditate vel antiquitate præstare. *Psal. 33. Ipse dixit & facta sunt, Psal. 115. Quaecumq; voluit, fecit.* Atqui hoc : Christus corpore suo præsens est in Ecclesia, in sacramentis, in medio inimicorum : Christus promittit. *Matth. 18. 26. 28. Act. 23. Ephes. 4. Apoc. 1. 2. Psal. 110.* Ergò id potest sine ulla vel absurditate vel antiquitate præstare.

Item : Naturæ Dominus non est naturæ legibus subjectus. Christus secundum utramq; naturam : est naturæ Dominus. Ergò non est naturæ legibus subjectus : quò minus, secundum suam promissionem, possit præsens statuere suum corpus, ubi velit.

DE COMMUNICATIONE
PROPRIETATVM.

P. 34. *Explicat Sadeel doctrinam de communicatione idiomatum planè sensu scholastico : ut nihil sit aliud, quàm genus loquendi, cum de persona enuntiatur id, quod alterius tantum naturæ est proprium.*

Ait, veteres norviciap intelligere de ipsa unione. Quod etsi non nego sæpè fieri, ad denotandam ex necessario effectu causam unionem scilicet artissimam adeoq; intimam (quò pertinent illa, quæ à Sadeele producuntur, patrum

trum testimonia) certum tamen est sapissimè eandem vocem apud patres propriè accommodari ad significandum effectum unionis, nempe communicationem idiomatum: sicut suis locis testimonia apertissima citantur. Hic unum sufficiat. Eusebius lib. 4. demonstr: Evangelici: λόγος quidem ex seipso sua communicabat homini: non autem vicissim à mortali ipse aliquid accipiebat. Vbi notanda venit ἀντιθεσις inter τὸ communicare, & τὸ accipere. Item, quòd ea communicatio refertur ad hominem, ut loquitur Eusebius, non autem vicissim ad λόγον. Vnio verò reciproca est: quia λόγος unitus carni: & caro unita λόγῳ. Quare necessariò aliud est unio, nempe causa, aliud communicatio, nempe effectum.

In testimonijs patrum, quæ allegat Sadeel, P. 35.
hoc probè observandū est, non unionē tantum 36.
naturalium, divinæ & humanæ, in Christo proponi, sed & asseri earundem summam communicationem: ratione cuius Deus verè est & dicitur homo, & vicissim homo Deus. Non potuisset Sadeel quicquam contra se suamq; sententiā asserre violentius: quandoquidem ipse cum suis, ejusmodi intimam naturalium communicationem non credit: id quod ex multis argumentis passim liquet, tum verò etiam ex his ipsius verbis, paulò antè p. 35. propositis: Non quòd unius nature proprietas cum altera natura &c. cōmunicetur. Natura autem & proprietas in divinis
idm

idem sunt. Quare proprietate divina non communicata: nec ipsa divina natura communicatur.

Pag. 36. Communicandi & communionis vocabula intransitive à veteribus usurpantur, ait.

Respondeo. Sape etiam transitive: quod demonstro tum ex perspicuis testimonijs, tum ex συνωνυμίαις aliarum vocum. Basilii in nativitate Christi: Humana domini caro ipsa particeps facta est deitatis: non autem propriam suam infirmitatem μετέδωκε communicavit seu tradidit deitati. Damascenus lib. 3. cap. 7. Divina natura ipsa quidem proprias glorificationes carni communicat: cum ipsa maneat impossibilis & immunis passionum carnis. Alia ejusmodi occurrunt infinita.

Accusat nos ἑδωκαφίματ: Certe tam immerito, quam malitiose. Ac fundamentum nostrae sententiae in verbo Dei est, non in veterum scriptis, ut suggillat Sadeel. De se ipso si scripsisset, verum scripsisset: ut appareret sepiissime in allegatione veterum doctorum.

Pag. 37.

Concludit communicationem idiomatum esse ipsam unionem, quod paulo post solide refutabitur: & aliud clamant superius à nobis allata patrum testimonia. Confusio est causa & effectus.

Scholasticorum communicationem idiomatum ait esse verbalem, id est, ad verborum

borum & phrasium expolitione pertinentem, Cui hoc solum jam oppono. Qualis est unio, talis est communicatio. At unio non est verbalis, sed realis & personalis, ergo et communicatio non est verbalis, sed realis & personalis.

De gradibus communicationis nos postea movebimus. Istud hic notandum, scholasticos ferè unum genus solum constituere communicationis idiomatum: quando personæ tribuitur, quod est alterius naturæ proprium: ad quod genus accommodat Sadeel dicta patrum, quæ citra magno numero: sed præter eam. Est enim hic consensus inter partes: neque nos illam communicationem idiomatum in vero sensu negamus, sed duos alios modos adycimus, uti sequetur, sic ergo docemus.

Pag. 38.
39. &c.

Unio hypostatica, de qua loquimur, est assumptio humanitatis in Deum. Ex qua unionem consequitur idiomatum communicatio: quæ est talis, qualis est ipsa unio, realis, inquam & personalis, non essentialis, physica aut verbalis. Porro illius communicationis gradus seu genera tria sunt: quæ docendi causa sic recitantur. 1. κοινωμία τῶν ἰδιωμάτων, καὶ ἔξω λόγῳ dicta 2. κοινωμία ἐν ἐργαίῳ, communicatio operationum. 3. κοινωμία πνευματικῆς, communicatio maiestatis. Variæ appellationes horum generum seu graduum, quæ apud veteres extant, alibi recitantur.

1. Communicatio proprietatum, κοινωμία

ὑποστάσεως

via ἰδιωματικῶν propriè dicta, est, quando id, quod proprium est unius naturæ, prædicatur de persona, in concreto. Vt: Filius hominis descendit de cælo. Author vitæ interfectus est. Deus redemit Ecclesiam suo sanguine. Filius Dei est crucifixus. In hoc genere. 1. Subiectum est persona: non alterutra ex naturis. 2. prædicatio est reciproca. 3. Naturis essentielles proprietates vindicantur. De hoc primo gradu non est controversia inter nos & Sadeelem.

2. Communicatio operationum κοινωνία ὡς ὡς ὡς est, quando utraque natura in Christo, cum communicatione alterius, agit id, quod cuiusq; est proprium: juxta definitionem Concilii Chalcedonensis. Ad hoc genus pertinent dicta de officio Christi redemptoris, salvatoris, propitiatoris, mediatoris. Distinctum hoc est à primo genere communicationis. Ibi enim essentielles proprietates suis naturis vindicantur: Hic communio est operationum ad commune ἀποτέλεσμα. Redemptio enim Christo secundum utramque naturam tribuitur. Damascenus lib. 3. capite 14. Utraque natura in Christo agit, quod cuiusque proprium est, non διῃκριμένως, sed ἁνωμένως. Leo Epistola 81. In tantam unitatem ab ipso conceptu Virginis deitas & humanitas connexa sunt, ut nec sine homine divina, nec sine deo agerentur humana.

Com.

3. Communicatio maiestatis est: quando humane nature Christi tribuuntur tum dona hyperphysica, tum divina potentia, gloria & maiestas. Differt hoc genus à prioribus. A primo quidem. 1. quia fit (mediante persona) inter ipsas naturas, ut divina deus, humana accipiat. 2. non est reciprocum. 3. non agit de essentialibus proprietatibus carnis: sed de *ὁντολογικῇ & πνευματικῇ*. A secundo vero differt: quia ibi quælibet natura agit, quod est sibi proprium: Hic humane nature ultra proprietates essentielles tribuuntur dona, tum finita, tum infinita. Huc pertinent: Humana Christi natura glorificata est, Matth. 17. Caro Christi vivifica est. Iohan. 6. Sanguis Christi emundat à peccatis. 1. Iohan. 1. Mihi data est omnis potestas. Matth. 28. &c. Decretum Nicenum: *ἀόρτῳ* non minuebatur amictu corporis assumpti, sed potius deificabat illud. Augustinus contra Felicianum cap. 17. Injuria sui corporis affectam non fateor deitatem, sicut maiestate deitatis glorificatam novimus carnem. Hoc tertium communicationis genus quoad dona infinita maxime oppugnatur ab adversariis. Hactenus nostram sententiam velui in *ἐκκλῆσιᾳ* proposui: cuius singula membra, suis quæque locis, prolixius exponentur. Nunc redeo ad Sadeelem.

Ipsi

Pag. 44. Ipsi veteres, inquit Sadeel, dum suam sententiam explicant, usurpant hæc vocabula, voces, dicuntur, sermo, vocabulum, nomina, & consimilia. Inferre hinc nullam communicationem idiomatum esse verbalem.

Respondeo. Ἀνακόλουθον ἐστὶ. Verba enim sunt rerum symbola. Et nisi res sub se, quæ verbis significatur, communi dicuntur pro verbis, verba dari, id est subesse fraudem. Py itaq; majores istis vocabulis rem communicationis idiomatum minime tollebant, sed asserabant potius & vindicabant. Quod cum sit ex infinitis patrum testimoniis quàm clarissimum, non opus est prolixiore responsione. Sed repeto saltem superius argumentum. Qualis est unio, talis est communicatio, ait Nazianzenus. Unio realis est, non verbalis. Ergo communicatio realis est, non verbalis.

Omnes partes, inquit, hanc communicationem ipsi personæ constanter tribuerunt.

Respondeo. Rectè. Quia fundamentum communicationis est personalis unio. At non sic illam tribuunt personæ, ut denegent naturis. Fatentur enim unanimi consensu, Carnem assumptam exaltatam esse in gloriam assumptis: id quod in progressu plenissimis ipsorum verbis demonstrabitur.

P. 45. 46. Disputat Sadeel contra argumentum
47. quoddam Mathematicum, quod ait à nonnullis

nullis obiectum esse. Ipsi pro se respondebunt. Amplectimur autem splendidā illam gemmam quam ex Chrysostomo interspergit dicente: Ex Philosophia res divinas intelligere est candens ferrum non forcipe, sed dignis conrectare. Quod dictum utinā Sadeel non præscripsisset solum alijs, sed & ipse observasse? Tum enim futurum erat, ut non ex Physicis negaret Theologica (quod facit in examine proprietatum corporis, & opinione de mansionibus celestibus, & alibi) sed corrigeret ex Theologicis naturalia.

Quatuor reprehendit Sadeel in nostris doctoribus. 1. Quod afferant communicationem essentialem. *Vbi nota calumniam.* P. 47.

2. Quod eam non in persona, sed ipsis naturis considerent.

3. Quod per communicari intelligant commune fieri.

4. Quod communicationem statuunt tantum ex parte deitatis communicantis. De quibus ordine videndum est.

Argumentatur Sadeel: Reale idem hic esse, quod essentialē: quia res & essentia in divina natura sunt unum & idem. Proprietates divinæ naturæ sunt ipsa deitatis essentia. P. 47.
48.

Respondeo. Valebit idem argumentum contra unionem, si pugnat contra communicationem idiomatum. Unio profecto realis est: essentialis

F

sentialis

sentialis non est. Confusio est inter rem & modum rei. Elenchus igitur accidentis. Neq. sunt hæc subterfugia, ut clamat Sadeel, sed veritas, ut unio est duarum naturarum, non tamen naturalis: duarum essentiarum, non tamen essentialis: sic & communicatio. Atq. hinc ἀδελφῶν τε & ἀδελφῶν τε concludimus contra Sadeelem, eum dissolvere Christum. Proprietates λόγῳ sunt ipsa λόγῳ essentia: seu, ut generalius Sadeel: proprietates divine nature sunt ipsa deitatis essentia. Atqui proprietates λόγῳ non sunt carni assumptæ communicatæ, afferente Sadeele. Ergo ipse λόγῳ carni non est communicatus. Quare homo non est Deus: nec Deus homo Ἀσεβεία.

P. 49. Persona, inquit Sadeel, non idem plane designat, quod essentia, sed denotat τὸ ποιοῦν ὑπὸ ἑξῆς.

Respondeo. Persona aliud nihil est, quam essentia sua characteristica proprietate insignita seu determinata, ut loquuntur Scholastici. Et perquam velim audire ex Sadeele, quam differentiam asferre possit inter τὸν λόγῳ personam, & τὸν λόγῳ essentiam (de λόγῳ enim nunc sermo nobis est, qui carnem assumpsit.) Nisi compositum fingat esse λόγῳ op. scilicet expresse personam λόγῳ & ipsius essentiam differre non reipsa, sed tantum ratione. Ac tum sanè facillimè conclusionis suæ vitium agnosceret. Quod ipsum & hinc manifestum est patet.

vadit: quia si argumentum propositum pugnat contra idiomatum communicationem: multò etiam efficacius pugnabit contra unionē ipsam: quæ profectò realis & vera est, essentialis non est. Non enim duæ essentia in unam confunduntur: sed duæ distinctæ naturæ uniuntur in una persona. Ideoq; jam certum est, cum Sadeel tantum disputet contra essentialē idiomatum communicationem, non nostram oppugnari sententiam, (rejecimus enim expressè illam communicationem essentialē) sed proprii ipsius cerebri figmentum. Sed tamen veritati operam hanc navabimus, ut argumenta singula ordine excutiamus.

Sadeel vocat inscitiam magnam, affirmare, quod possint quædam communicari realiter, quæ non communicentur essentialiter.

Respondeo. Maxima verò Sadeeli inscitia: quæ nescit unionem esse realem, nec tamen essentialē. Qualis autem unio, talis & communicatio, ait Nazianzenus: quia hujus illa causa est.

Magis differunt, inquit Sadeel, quæ essentialiter differunt, quàm ea, quæ realiter.

Respondeo. Quæcumq; differunt essentialiter, ea etiam differunt realiter: non contrà. Quid verò tum postea? Num concludis inde: Ergò unio est essentialis potius, quàm realis?

lis? Profecto non sunt hæc argumenta talia, ne ad eorum intelligentiam exercitatos in accuratis tractationibus Sadeel requirat. Quippe universa uno impetu ruunt solius unionis hypostaticæ facta mentione. In memoriam ergo hic revoco Sadeeli gemmam istam Chrysostomi: Ex philosophia res divinas intelligere est candens ferrum non forcipe, sed digitis contrectare.

P. 50. Concludit Sadeel, communicationem idiomatum esse explicandam secundum opinionem veterum patrum & scholasticorum.

Respondeo. Quod ad scholasticos, nos majoris facimus scripturæ & piæ antiquitatem, quam totam cohortem scholasticorum, qui plerumq. subtilitatis, quam veritatis fuerunt studiosiores. An autem ex orthodoxorū patrum sententia accipiamus communicationem idiomatum, ipsi suis verbis testabuntur suo loco.

P. 51. Adfert exempla Sadeel ad repudiandam communicationem idiomatum realem. (Dominus gloriæ fuit crucifixus. Deus suo sanguine acquisivit Ecclesiam. Manus nostræ contrectârunt verbum vitæ) in quibus negat esse communicationem realem.

Respondeo. Confusio est graduum communicationis idiomatum. Cum enim quaratur potissimū de tertio gradu seu genere *κωινωσίας* adfert Sadeel exempla primæ & secundæ generis.

ris. Est igitur μετάβασις ἐξ ἑλλο γινῶ. Diximus supra, in primo genere κοινωνίας, subiectum esse personam, non alterutram ex naturis. De secundo item, quod utraq. natura concurrat ad commune ἀποτελεσμα. Hic Sadeel nihil habet, quod possit carpere. Allatrat hoc solum, quod in tertio genere, humana natura Christi dicitur omnipotens, omnipraesens, vivifica. Debebat ergo ex hoc tertio genere proferre exempla, si accurate vellet disputare: non miscere ea, quae sunt diligenter discernenda.

Tanquam absurda haec profert Sadeel: si deitas haberet realiter sanguinē, realiter crucifixus esset.

Respondeo. Ista ex confusione Sadeelitica consequuntur quidem, at non ex Orthodoxa sententia. Hoc autem verè sequitur propter realem communicationem: Ergo λόγος realiter habet sanguinem, realiter crucifixus est, realiter contrectatur. Est enim caro, in qua & secundum quam omnia ea fieri dicuntur, τὸ λόγος propria caro: ut de ea affirmari nihil possit, quin idem ipsum de λόγος verè & realiter dicatur: idq. ob unionem arctissimam & communicationem non verbalem, sed veram & realem. Quam realem communicationem cum neget Sadeel, statuat necesse est, solam carnem passam esse pro genere humano: quo quid dici magis impium possit? Deus enim nos redemit, & ut supra Sadeel ex actis ipse recitabat, Deus

acquisivit sanguine suo Ecclesiam. Nec possunt nobis valere idem: Deus λόγος & passus est κατὰ σάρκα: &: Sola caro Christi passa est. Prior locutio vera, Apostolica & Orthodoxa est. Posterior Nestoriana. A quo errore ut liberare se possit Sadeel, plurima ipsi revocanda fuerint, quæ in hac tractatione magnis viribus defendere conabatur, ut passim vidimus supra, & porro videbimus.

P. 52. Quæcumq; hic dicuntur de communicatione inter naturas, pertinent illa ad tertium communicationis gradum: à Sadeele autem confunduntur in genus secundum. Quo errore sublato omnia plana sunt. In tertio enim genere communicans natura est divina τὸ λόγος, conferens unita carni suam maiestatem & gloriam. Neq; hæc communicatio reciproca est: ut supra annotavimus. Peccat Sadeel μεταβαίνειν ἐκ τοῦ γένους, & confundens distinguenda.

Quærit Sadeel: An etiam caro τὸ λόγος communicet suas proprietates.

Respondeo. Iam responsum est. Assumentis est dare & communicare. λόγος autem assumendo carnem appropriat sibi ipsi ea, quæ sunt carnis. Hinc filius Dei nascitur, patitur &c. Quæ si neget Sadeel, ostendat, num sola humanitas patiendi liberare potuerit genus humanum. Et excuset Nestorium vociferantem: Noli gloriari Iudæe. Non enim Deum, sed hominem crucifixisti. Nam quomodo hoc.

hoc ex illo consequatur, in progressu fiet manifestum.

Definitionem unionis personalis attin-
git, ut est in concilio Chalcedonensi proposita: P. 52.
quam & nos vehementer approbamus, & for- 53.
tissime urgemus contra illum. Naturarum enim
differentiam essentialem servamus, & earundem
unionem & communicationem personalem as-
serimus, insistentes vestigijs concilij Chalcedo-
nensis.

ADVERSUS REALEM PRO- PRIETATVM COMMV- nicationem.

Argumentum I.

Communicatio realis repugnat natu-
rae unionis. Ergo falsa.

Respondeo. Communicatio omnino talis
est, qualis est ipsa unio, ex regula Nazianzeni.
Et ut in unione essentialis proprietates servan-
tur, sic & in communicatione idiomatum. U-
trumque enim scriptura affirmat: utrumque ergo
verum est. Sed instat Sadeel: Proprium ser-
vari, & proprium communicari ἀντιφαι-
νόμεναι dicuntur.

Respondeo. 1. Affirmat scriptura: vita
propria τὸ λόγος est, & haec proprietas soli Deo
servatur. Et tamen vita communicatur carni.

Iohan. 6. Idem de omnipotestia, adoratione, omniprasencia &c. dictum volo. Taceat ergo humana ratio, & audiat spiritum sanctum mysteria sua explicantem. 2. Cur desinant esse propria, quæ filius Dei carni suæ (non alienæ, sed propriæ) communicat, cum qua tota totus unum factus est: unum, inquam, non essentialiter sed personale? Leo Romanus Epistola 81.: Quæ Christus, inquit, in forma servi à patre accepit, eadem in forma Dei etiam ipse donavit: ipse scilicet sibi. Cyrillus de incarnat: unigeni: cap. 7. Communes facit tanquam cum sua carne divinæ suæ maiestatis operationes. 3. Infra suo loco audiemus, quomodo anima potentis suæ corpori communicet, quæ tamen anima non desinunt manere propria: item ignis ferro &c. 4. Denique ipsa phrasis consideretur: Communicatio proprietatum. Annè & hæc ἀντιφάσις est Sadeeli? Coniungit autem τὸ ἴδιον καὶ τὸ κοινὸν ἀλλὰ proprium & communicari. Quod ipsum contingit semper in distinctione duarum naturarum Christi, & earundem unitone personali. Ibi enim unum & multa non opponuntur ἀντιφάσεις. Multa enim sunt: nempe duæ naturæ. Et unum est: nempe ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος, una persona. Aliquoties hoc argumentum recurret: sed satis sit semel respondisse. Iudico enim hanc responsionem idoneam & constantem esse, qua pia conscientia tutè acquiescat.

Argu-

Argumentum II.

Nihil quod est essentia divina, rei creaturae communicari potest, Omnipraesentia est essentia divina. Ergo. P. 54.

Notetur hoc argumentum. Evertit enim unionem hypostaticam. Num enim ὁ λόγος sine divina essentia est? Non itaq; verum est secundum Sadeelem: Divinam essentiam seu naturam τῷ λόγῳ, unitam & communicatam esse carni. Ac falsum, scilicet dixerit Paulus (quod absit) πᾶρ τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος κατοικῆσαι ἐν ἡμῖν, σωματικῶς, Coloss. 2. Annon enim ἡ θεότης divina essentia est? Recte vero Samosatenus secundum Sadeelem, asseruit: τὰς δύο φύσεις ἀκοινωνήτας. Propositio Sadeelis ἐσιώδης si intelligatur, vera est. Sed tum nihil contra nos: qui communicationem ἐσιώδην expresse rejicimus, asserentes κοινωνίαν ὑποστατικὴν.

Ait Sadeel: esse ἀδολοχίαν, item, ἀόψατον, essentiam, communicari, sed non essentialiter.

Respondeo. At natura divina τῷ λόγῳ carni unitur, nec tamen naturaliter: essentia, nec tamen essentialiter. Sadeel ipse in tractatu de manducatione spirituali & sacramentali saepe sic loquitur: Corpus adest, sed spiritualiter. Quae est igitur hominis constantia? Confusio est inter rem & modum rei.

Argumentum III.

Deus dicitur esse ubique, quia omnia continet. Corpus Christi non omnia continet. Ergo non est ubique.

Respondeo. 1. Deus est ubique, quia est infinitus. Et quia ubique est, ideo continet & sustentat omnia. Confusio est ordinis causarum. 2. ἐκεῖθεν & τὸ αὐτὸν ἐστίν. Non enim omnipræsens est caro Christi, quia omnia continet, sed quia est unita τῷ λόγῳ, & sedet ad dextram Dei. 3. Cui subiecta sunt omnia, & qui regit cælum & terram, ille continet, fovet & sustentat omnia. Christo, quā homo est, subiecta sunt omnia, regit cælum & terram. Psal. 8. Hebr. 1. 1. Corinth. 15. Matth. 28. Daniel. 7. Ergo Christus, quā homo, continet, fovet & sustentat omnia: non tanquam creator, sed, quia creatori personaliter unita est natura humana. Argumentum igitur Sadeelis non est Orthodoxum, nec ipse Orthodoxus.

Argumentum IIII.

P. 55.

Omnipræsentia communicata aut est corporalis, aut spiritalis. Neutrum esse potest. Ergo.

Respondeo. Est spiritalis: imò spiritus id est, ipsa divina essentia τὸ λόγῳ, hypostaticè unita carni & communicata.

Contra Sadeel: Corpus non magis potest esse realiter præsens præsentia spiritali.

tuali: quàm spiritus potest esse præsens
præsencia corporali.

Respondeo, si vera sint ista: quid ergò
alibi persuadere nobis vult, se præsentiā ve-
ram statuere corporis & sanguinis Christi in
sacra cœna: sed eam spiritualem. Verba igitur
dat, & vendit fumos. Consideretur verò hoc
etiam: An spiritus possit dici corporaliter præs-
ens: ut cum Deus humana forma apparuit,
spiritus sanctus in columba, linguis ignitis, An-
geli sub assumptis formis &c. Ego videre non
possum: quid subsit impietatis vel falsitatis, si
maximè affirmemus. Distinguo enim rem ipsam,
& rei modum atq; qualitatem.

Argumentum V.

Nihil quod est æterna essentia, potest
alicui realiter accidere. Omnipræsencia
est æterna essentia. Ergò.

Respondeo. Ad veram hujus sophisma-
tis solutionem accuratè observandum, est τὸ
ὑπάρχον: quod neq; essentiale est, neq; acci-
dentale. Quare insufficiens est Sadeelis enu-
meratio partium, quæ fundamentum esse debe-
bat hujus syllogismi. Esse enim omnipræsensem
Christo, ut homini, convenit neque ex essentia,
neque ex accidenti: sed ex unione cum λόγῳ
hypostatica, & sessione ad dextram Dei. Ac-
commodatur propositio Sadeelis ad negotium
unionis: & attendatur, quid concludat. Per-
pendatur

pendatur etiam idioma vivificationis, & fit syllogismus: qui certe negaturus est, carnem Christi esse vivificam, contra ipsius Christi assertionem. Iohan. 6. Quare Sadeel sophisticatur.

P. 56. Ea est, inquit Sadeel, humanæ naturæ ratio, ut necesse sit ea, quæ illi tribuuntur, ipsi inesse.

Respondeo. De essentialibus proprietatibus verum est: De hypostatica unione falsissimum. Vivifica est caro Christi. Iohan. 6. Ac vita illa vivificans (quæ merè est divina & æterna) non inest carni Christi, tanquam subiecto: Sed ideò de carne ea prædicatur verè & realiter, quia ea caro pars est personæ Christi, ideòq; particeps illius vitæ, quæ τὸ λόγος quidem essentialis, imò ipsa essentia est, carni verò per unionem hypostaticam communicata.

Argumentum VI.

P. 56. Habet hoc fundamentum. Vno idiomate communicato, omnia communicantur: propter essentiæ divinæ simplicitatem.

Respondeo. Scripturam ducem sequimur: in qua illud axioma non invenitur. Vivificatio, sanctificatio, omnipotentia, omnipræsentia &c. de Christo, quatenus homo est, prædicatur. Iohan. 6. 17. 3. Matth. 28. 13. Apoc. 1. Psal. 110: non autem æternitas. Ergò illud credi-

credimus, quia est in scripturis. Hoc negamus, quia scriptura negat.

Ceterum quia refellere conatur Sadeel doctorum nostrorum ad hoc sophistica responsiones: audiamus nos, quantum praestet.

1. Negat nos cum scriptura loqui, si dicamus, humanam Christi naturam esse omnipraesentem.

Respondeo. Imò loquimur cum scriptura: quae expressis verbis praesentiam carnis Christi in sacrae cena asserit. Matth. 26. in Ecclesia, Matth. 18. Apocal. 1. in medio inimicorum, Psal. 110. adeoque impletionem & operationem ei attribuit omnium. Ephes. 4. Quod suis locis prolixius ostendetur.

2. Rejicit distinctionem idiomatum Dei ad extra. De qua re etsi supra diximus, quae P. 58. sit nostra sententia: ad veritatem tamen illustrandam placet ad singula Sadeelis argumenta ordine respondere.

Ait: possuntne illae proprietates divinae unquam extra essentiam divinam considerari, cum sint ipsa essentia?

Respondeo. 1. Removeatur phraseos ambiguitas extra essentiam. Cum enim dicimus ad extra considerari, justitiam, bonitatem, sanctitatem Dei: minime statuitur à nobis justitia, bonitas, sanctitas Dei extra divinam essentiam, (absit) sed ita sensus est ejus locutionis: Eas proprietates divinas quasi foras progredi.

gredi, & certos effectus producere, ex quibus cognoscantur. Illustremus exemplo. Ante orbē conditum Deus est bonus, iustus, sanctus in se: non etiam ad extra: quia externa effecta nulla producit ejus essentialis bonitatis, justitiæ, sanctitatis. In ipso opere creationis mundi Deus est bonus, non ad intra solum (qua ratione est ipsa bonitas αὐτοαγαθὸν) sed ad extra: quia bonitatem exerit, & certo effecto atque opere externo demonstrat. Una tamen eademq; est divina bonitas, quā Deus tū bonus est, tū bona facit & bene operatur.

Attributorum divinorum varietas non est in Deo, inquit Sadeel, quippe uno eodemq; simplicissimo: sed propriè in nobis variè de DEO differentibus.

Respondeo. Imo, inquam ego, in ipsis rebus creatis ea varietas deprehendi, ut maxime nemo hominum de Deo differat. Univerſale diluvium iræ divinæ exemplum fuit certissimū & insigne. Qui bonitatis vel misericordiæ testimonium velit dicere, hactenus inventus nemo fuit. Paulus sanè electum illud Dei organū, minime oscitanter ut passim, ita Roman. 9. observavit: Vbi iram quidem Dei manifestari ait in perditione vasorum iræ: τὸν θεὸν πλάσαντα τὰς δοῦλες in vasis misericordiæ. Quid autem hic Sadeel? Confundetne in Deo vasa iræ & vasa misericordiæ? ut promiscuè liceat dicere respectu Dei, Paulum Apostolum esse vas iræ.

Iudana

Iudam Ischariotem esse vas misericordiæ? Videat hinc quid & contra quem disputando pugnet. Crebrò per misericordiam Dei fratres suos exhortatur Paulus: per iram DEI terret impios. Sed Sadeeli ea perinde sunt: differuntq; nihil, nisi in animis & verbis differentium. Licuerit ergò afflictis conscientijs diuina iræ & iustitiæ proponere exempla, ut scilicet percipiant ex istis consolationem: freti pronuntiatis Sadeelis. Neque fuerit opus accurata illa legis & Evangelij distinctione, ut hoc quidem contritis, illa obstinatis hominibus proponatur. Nolo verò immorari diutius huic dissertationi: neq; objiciam hic Sadeeli suam & suorum de æterno & absoluto decreto Dei horrendam opinionem: in qua tamen eleganter poterat videre, essetne extra animos differentium discrimen inter Dei misericordiam & iustitiam, eligentis hos quidem ad vitam, illos prædestinantis (sic enim isti loquuntur) ad æternam mortem. Suprà attulimus simile de anima, ejusq; potentijs, quas vocant, seu facultatibus. Quod, si quis illustrandi gratia accommodare hic velit, poterit sanè & facile & utiliter. Nos cætera excutiemus.

Arguit: alienam hîc esse eam de attributorum diuinorum distinctione respon-
sionem: cum agatur de reali communica-
tione idiomatum. Reale, inquit, est idem,
quod modus aut ratio differendi?

Respon-

P. 59.

Respondeo. 1. Quid sit de ipsa distinctio-
ne sentiendum, jam dixi. 2. Sæpe monendum
est sadeel, ne statum transferat, mutetq; in ali-
um. Cur enim hæc afferantur, & in quem sint,
novit optime: nimirum non immediate ad de-
monstrandam idiomatum communicationem;
sed ad ostendendam rationem, cur non sequa-
tur, ut uno idiomate communicato omnia pari-
modo communicentur. 3. Argumentum ipsum
vacillat: opponendo res consentaneas. Neque
enim sequitur: Unio duarum naturarum in
Christo realis est: Ergo medius & ratio unio-
nis non est realis. Contrarium nimirum verum
est. Sed annon egregie sibi ipsi contrarius est
Sadeel: qui supra assererat, corpus non esse
posse nisi corporaliter præsens, spiritum spiri-
tualiter? Atque hæc quidem præmia decent
sophisticen.

Affirmamus, inquit Sadeel, quicquid
est realiter omnipræsens: idem quoque
est realiter æternum.

Respondeo. Non quid Sadeel affirmet
aut neget, curandum est: sed quid ex scripturis
& secundum illas dicatur attendendum. Ad-
mittimus tamen hoc pronunciatum de eo, quod
est per essentiam omnipræsens, id est, de ipso
Deo. Nam & is verè æternus est. De humana
natura Christi impium est sic velle affirmare:
Caro Christi vivifica est: Ergo infinita est: Ergo
æterna est, Et contra: Caro Christi non est æter-

na : Ergo ut vivifica, adoranda, omnipotens. Rationem cur non sequatur, paulò post explicabimus. Et si nulla unquam dari à nobis ratio possit: laude digna tamen esset illa fidei obedientia, ut capivato ingenio & ratione nostra simpliciter verbo Christi crederemus, affirmantis de se juxta carnem : Ego sum panis vitæ, qui de celo descendit. Ioh. 6. Hoc est corpus meum. Matthæi 26. Sum in medio vestri. Matthæi 18. 28.

In operibus ad extra (quæ vocant)
relacet Dei bonitas & justitia & omnipotentia : sed ea tunc non considerantur, ut
P. 59.
60.
proprietates, sed ut effecta proprietatum :
inquit Sadeel.

Respondeo. Disputat hæc sine causa. Id enim in confesso est omnium, opera externa esse effecta proprietatum divinarum, non ipsas proprietates. Nisi quis absurdè confundere discrimen velit causa & effectorum. Verum cum ex effectis causa cognoscatur : aliæq; Dei opera ad misericordiam ipsius referantur, alia ad justitiam & iram &c. Num tam absurdè nos sumus in idiomatum divinarum distinctione, quàm clamat Sadeel ? Suprà agebam, creaturas esse bonas, à Deo bono : nec tamen æternas à Deo æterno, nec infinitas à Deo infinito. Sed pergit Sadeel.

Cum Deus dicitur bonus in servandis P. 60.
electis, & justus in improbis & impotenti-

G

tenti-

teutibus damnandis : illa varietas non est in Deo : sed in hominibus : quia non duo dii, sed unus idemque Deus & servat & damnat : nec iustitia deserit bonitatem, nec bonitas iustitiam.

Respondeo. Euge, mi Sadeel, longius progrediamur, sed tamen consistamus in terminis. Quando eligit Deus bos ad vitam, illos reprobat ad mortem : varietas ista anné in hominibus est ? Sane : tanquam in objecto. At que varietatis istius causa ? An & illa in hominibus ? Id verò tu & gregales tui pernegantes (etiam exclusa fide) refertis in solam absolutam voluntatem Dei. Quæ vestra (certè in ipsum Deum blasphema) opinio tam est in luce omnium constituta, ut necesse non sit hic demonstrare, quòd ita sentiaris. Edissere autem nobis : Num differentia sit inter divinam bonitatem eligentem Davidem, & iustitiam reprobantem Cainum. Nobis quidem, qui sumus ex verbo Dei rectè de hoc religionis capite, per gratiam Christi edocti, facile est discrimen ostendere ex Messia vel accepto vel rejecto, id est, ex fide & incredulitate Davidis & Caini. At tibi id ajo & ἄλλοι Sadeel, adscribenti hæc omnia absolutæ voluntati Dei. Profectò si absoluta est ratio diversitatis nulla ex hominibus potest reddi. Neq; quicquam proficis asserendo unum Deum, qui & servet, & damnet. Nobis enim id est longè certissimū : quia servat credentes : damnat infide-

infideles. Marc. 16. Iohan. 3. At quid tu solide
 Manichæis respondere possis, multum ambigo.
 Illi enim malum Deum dicent, qui absolute re-
 probet: Bonum, qui absolute salvet. sed quia
 hæc disputatio huius loci non est, missa ea, ad
 sequentia transeamus.

Argumentatur: Totus λόγος se com-
 municavit humanæ naturæ: Ergo & æ-
 ternitatem.

Respondeo. Lucerna pedum nostrorum
 verbum Domini Psal. 119. Ex præscripto igitur
 illius & credendum est & loquendum. 2. Recte
 dici potest eternitas communicata carni, medi-
 antibus ἰδιώμασι ceteris: communicata, in-
 quam, non ut caro æterna sit, sed ut exornata
 sit gloria & maiestate æterna: sicut jam ad ter-
 tiam responsionem fusiùs exponetur.

Ait Sadeel: Cum iustitia Dei damnat
 reprobos, non propterea dicuntur iusti,
 sed damnati.

Respondeo. Quæ verò ista ineptiæ? Num
 enim Deus iustitiam suam communicat repro-
 bis? Num ὁ λόγος cum ipsis personaliter uni-
 tus est? id quod de carne Christi verè prædica-
 tur. Apage ergo istas φλυασίας ex negotio tam
 arduo tamq̃ sublimi.

3. Infringere molitur responsionē de mediata
 & immediata communicatione. Ait, nos ipsos P. 67
 ea refelli: hoc argumento: Quia omnipræ-
 sentia pertinet ad maiestatem: maiestas verò
 æterna sit,

G 2

Respon-

Respondeo. Majestas aeterna est, ad quam
 exaltatus est Christus ratione carnis. A: consi-
 ci hinc non potest, ipsam carnem proinde aet-
 nam esse. Nam & vivificatio, vis infinita est:
 nec fit tamen caro infinita, etsi totam vim vivi-
 ficandi hausit, ut cum Cyrillo loquar. Quare
 principium petit Sadeel, subinde recurrens ad
 id, quod suprâ affirmabat: uno communicato
 idiomate, omnia communicari. Sed ut clarius
 appareat, quid sit hic sentiendum: ita mentem
 nostram proponimus. Idiomatum divinorum
 quaedam sunt $\epsilon\upsilon\epsilon\gamma\gamma\epsilon\iota\tau\iota\kappa\alpha$ in creaturis: quaedam
 non sunt. $\epsilon\upsilon\epsilon\gamma\gamma\epsilon\iota\tau\iota\kappa\alpha$ sunt bonitas, sanctitas,
 iustitia, misericordia, &c. quorum certa extant
 vestigia in rebus creatis. Non $\epsilon\upsilon\epsilon\gamma\gamma\epsilon\iota\tau\iota\kappa\alpha$ sunt
 aeternitas & immensitas: quae sic de solo Deo
 predicantur, ut nulli creaturae possint tribui.
 Quod quidem suprâ ita enuntiabamus: Crea-
 turae bonae sunt, à Deo bono, sanctae à Deo san-
 cto, vivae à Deo vivo: at non infinitae à Deo in-
 finito, non aeternae à Deo aeterno. Quare idioma-
 ta $\epsilon\upsilon\epsilon\gamma\gamma\epsilon\iota\tau\iota\kappa\alpha$ sic carni Christi assignantur, ut
 dicatur omnipotens, vivifica, peccatorum pur-
 gatrix, sanctificans, regenerans & similia. Nam
 ejusmodi $\epsilon\upsilon\epsilon\gamma\gamma\epsilon\iota\tau\iota\kappa\alpha$ in assumpta natura, cum
 ea, & per eam $\delta\ \lambda\omicron\gamma\omicron$ profert & exercit.
 Non autem dicitur de Christi carne, quod im-
 mensa sit vel aeterna: quoniam nulla $\epsilon\upsilon\epsilon\gamma\gamma\epsilon\iota\tau\iota\kappa\alpha$
 istarum proprietatum per carnem exeruntur.
 Et tamē vis illa vivificandi, omnipotentia, &c.
 immensa

immensa & aeterna est. Vt verè dicatur : Carn. in Christi ditatam esse omnipotentia infinita & aeterna : sed ita, ut omnipotens quidem sit, infinita & aeterna non sit. Ratio : quia nomen illud ab agendi facultate est inditum, non ab essentia qualitate. Manet enim essentia corporis finita semper, & respectu tē ubi, & tē quando (ratione scilicet principij, quia habuit initium : etsi caret fine.) Ad actiones autē quod attinet, ea non tantum essentiales in humana natura sunt, sed & personales : tum in opere redemptionis, tum in statu maiestatis, cum jam omnia gubernat, quæ in cælo & in terra sunt : Psal. 18. Matt. 28. Ex quibus intelligi potest, quo fundamento nitatur ista responsio : cum dicimus aternitatē mediātē communicatam : nempe sit, quia maiestas carni donata est aeterna : ut tamen non pari ratione caro dicatur aeterna, quæ dicitur omnipotens & vivifica, & omnipræsens.

Concludit Sadeel : Caro Christi non dicitur caro aeterna, sed caro æterni : ita nec dici potest, Caro omnipræsens, sed caro omnipræsentis.

Respondeo. Suprà hoc loquendi genus discussimus, & quæ occultentur sub eo franges, paucis aperuimus, cum ageremus de vivificatione. Sufficiat hic repetere unicam propositionem. Rectenè dicatur ? Caro Christi est vivifica. Affirmavi suprà Sadeel addita ratione, quia sit caro λόγος omnia vivificantis. L'ispiciat hic.

quomodo illa cum istis convenire possint. Nobis enim id est insolens, uno eodemq; argumento demonstrare contraria: id quod hic à Sadeele factum videmus.

Ait, non posse explicari, quid sit immediate communicari.

At id à nobis confectum esse confido. Iudicet Sadeel homonymia vocis (immediate.) Eam enim refert ad unionem: cuius sanè respectu rectè dicitur, quicquid suprà essentielles proprietates caro Christi acceperit, mediante unione accepisse. Vidisset autè Sadeel, si voluisset, quo fine & sensu distinctio mediata & immediata communicationis sit proposita (utraq; enim ex unione est) & animadvertisset, speciei inter se esse distinguendas, non opponendas suo generi, causasq; suas ex qua fluunt. Cum itaq; doctrinam nostram sanam poriconta vocat, non documenta: accusat utiq; nos ejus criminis, cuius est ipse reus. Quid enim ita pervertit aliorum sententias? studioseq; homonymias sectatur, ut sophisticandi habeat materiam?

P. 62.

Tertulliani testimonium approbamus: nec enim veritati potest illud officere.

Quod verò ad locum Danielis 7. cap. cuius æternus est dominatus: respondet, agi de ipsa Christi persona, cum dicatur: Filius hominis veniebat.

Respondeo. Idem & nos affirmamus, sed addimus, juxta quam naturam sit intelligendum.

gendum, quod de Christo enuntiatur. Nimirum Prophetam Daniel filium hominis appellat: cuius naturam humanam excludere ab hoc æterno dominatu Sadeel præsumit: quasi scilicet sequatur inde, ut humana Christi natura æterna sit. Perspicacior nempe multo quam Spiritus Sanctus, qui nihil tale metuendum iudicat, quando gloriam carni Christi adscribit æternam. Assumatur hic pie antiquitatis regula: Quicquid in tempore Christo datum est, id iuxta humanam naturam accipiendum esse.

Pergit verò Sadeel, & dominatum illum P. 62. dicit æternum appellari: non propriè, 63. quemadmodum Deus æternus est: sed quia sit regnum sempiternum.

Respondeo. Transigat ergò cum Daniele, num sit & ceteris locutus, æternum dicens pro sempiterno. Et ut ampliùs satisfiat, conferatur illud Iohan. 19. Glorifica me ea gloria, quam habui apud te, antequam hic mundus existeret. Sed & hoc ex Sadeele quero: Christi regnum ane finitum est? vel infinitum? si infinitum est: erit æternum: ut supra Sadeel ipse concludebat.

4. Quæ affert de æternitate à poste. P. 63. riore, facile concedo. Eodem enim modo et ipsi intellexerunt, à quibus argumentum illud est propositum. Porro quas vocat varias et inuiciles distinctiones Sadeel, eas si evictas velis, alijs opus erit armis et machinis, quam ipse hactenus

ostentavit. Nos verò & utiles judicamus & fundamentis haudquaquam defuturas, sicut vidimus.

Argumentum VII.

Extractum est super ἀντιφάσεις proprii & communis: item, servari & communicari. De qua cum satis dictum sit in argumento primo: responsio isthinc repetatur. Vide etiam argumentum undecimum.

Argumentum VIII.

P. 64. Si realis est communicatio idiomatum, sequitur naturarum in Christo exæquatio, & confusio: quod absit.

Respondeo. Liber Christianæ Concordiæ expressè rejicit exæquationē carnis cum λόγῳ. Anathematismo 9. de persona Christi: nec sequitur illa ex communicatione idiomatum vera & reali. Anima corpori communicat vitam, sensum, motum: nec tamen inde oritur exæquatio corporis & animæ. Sic δὲ λόγῳ vitam carni & omnipotentiam communicat absque ulla vel confusione naturarum. vel exæquatione.

Verum arguit Sadeel: Confusionem fieri, cum res duæ vel plures, earumq; proprietates communicantur, hoc est, communes sunt.

Respon-

Respondeo, ἔλεγχος τῷ ὁρισμῷ. Aliud
 est quod communicatur: & aliud cui commu-
 nicatur. Definitionem ita castigamus. Anima
 communicat & seipsam corpori & suas pro-
 prietates. Ergone confusio est? Ignis seipsum
 ferro ignito communicat: Ergone confusio est?
 Suspecta nobis sunt ejusmodi generalia Sadeelis
 pronunciata: quæ cum in ipsa rerum natura
 non semper valeant, tamen illa tanquã catholi-
 ca, ad Christi hominis gloriam oppugnandam
 adfert. Ex physicis Christum oppugnat, nec pu-
 re tamen physica tractat. Quid autem ad hoc,
 Sadeel, respondes? ὑπόστασις Christi communis
 est: & deitati τῷ λόγῳ & humanæ naturæ, te-
 ste Damasceno. Num & hic tibi confusio? Sed
 Sadeeli synonyma sunt: Commune esse, & con-
 fundi. Amplius: Estne naturarum, divinæ τῷ
 λόγῳ & humanæ, in Christi persona commu-
 nicatio? Negat nemo, nisi Samosatēnianus.
 Atqui ibi res (naturæ) duæ communicantur.
 Erit igitur Sadeeli confusio. Ἀδελόλογον.

Si quis dixerit, carnem esse exæquatam λό-
 γῳ τῷ ἑξαοίκῃ: respondeat pro se: Ego Christum
 semper agnosco minorem patre secundum car-
 nem, juxta symbolam Athanasianum: & jam
 antè ex libro Concordiæ recitari, exæquatio-
 nem expresse rejicit.

Distinctionem quorundam (Filius Dei, ut P. 65.
 Deus, omnipotentiam suam habet à se: Caro
 filij Dei non à se, sed ab unito λόγῳ: Ergò non

est exæquatio: video vacillare. Non enim sequitur: Pater est à se, non ab alio. Filius non est à se, sed à Patre. Ergo non sunt æqualis gloria & potentia &c. Quare non urgeo illud argumentum. Commodius autem & rectius sic informatur: ὁ λόγος & habet per essentiam: humana natura per unionem cum λόγῳ. Sufficit mihi scire, quod caro in hypostasi τῷ λόγῳ subsistat, non in propria aliqua persona: Semper ergo minor est τῷ λόγῳ. Et manent utrinque essentialis proprietates. Nulla igitur hinc sequitur exæquatio: quia communicatio non est essentialis, ut sæpe dictum est.

P. 65. Sadeel συγχύσις ait nullam fingi in
 66. Christo aliam posse, quam quæ in communicatione idiomatum reali sit. Aut igitur nos esse reos συγχύσεως, aut inutiliter & frustra sanctos patres de ea præcavisse. Postulat ostendi alium confusionis modum.

Respondeo. Est id nobis facilimum, mi Sadeel. Finge enim tu ex humana & divina natura conjunctis sive mixtis tertium aliquod fieri, quod neq; homo, neque Deus sit, sed sit Christus: quemadmodum dicebas ex auro & argento fieri electrum, quod nec aurum sit, nec argentum. Et sic voto tuo satisfactum est. Consule etiam Theorema tuum tertium infra pag. 200. tractatus. Absit autem ut quisquam vere Christianus ita de Christo sentiat: quem
 novi.

novimus esse verum Deum, & verum hominē. Sum quod eram: nec eram, quod sum: nunc dicor utrumque: ut eleganter veteres de Christo consuebantur. Quod de Eutycheica confusione adducit, nihil ad nos: qui duas in Christo naturas asserimus. Et pugnat id ipsum cum ijs, quæ precedente pagina de confusione disputavit. Somniabat enim Eutyches absorptam esse humanam naturam in Christo, & conversam in deitatem.

Argumentum IX.

Opponit communicationem idiomatum P. 66.
realem donis in carnem Christi collatis, 67.
finitis illis quidē, sed tamen excellentissimis. Vtraq; simul consistere posse negat.

Respondeo. Scriptura utrumq; coniungit, non opponit ἀντιπερισπασμός: ut Sadeel. Elenchus est ergo τὸ ἀντιπερισπασμός. Caterum ex doctrina de exanitione rectissime solvitur argumentum. Εὐεὐσεβὲς πᾶσι τοῖς αἰῶσι apostolus Philip, 2. Ac notetur hoc argumentum contra Sadeelem. Vnio causa est & fundamentum donorum hyperphysicorū in humana natura Christi. Vnio autem facta est in ipso momento conceptionis. Quomodo ergo demum temporis progressu illa dona in carnem collata sunt? Posita enim causa, ponitur effectus. Quicquid hic Sadeel responderit, responderit id pro nobis contra suum ipsius argumentum.

Argu-

Argumentum X.

P. 67. Si est realis communicatio: Ergò caro est Deus.

Respondeo. Scriptura non ita concludit: Caro Christi est vivifica. Ioh. 6. Ergò est Deus. Deus enim per essentiam vita est: Caro per unionem personalem vivifica facta est. Confundit Sadeel, ut sapissime τὸ 'δὸς ὡς ἐστι τοῦ τοῦ ὡς αὐτὸν. Atque ne sic quidem sacra litera concludunt: Christus secundum humanam naturam est filius Dei. Luc. 1. Hebr. 1. Ergò secundum carnem est ab aeterno genitus. Non igitur istam injuriam Spiritui sancto inferamus, ut ipso λόγῳ τὸ ἐξ ὧς velimus argumentari.

P. 67. Speciosum autem est, & cum magna videtur conjunctum difficultate, quod subtili quadam ratione Sadeel asserit: Genitum esse ab aeterno: ita proprium esse verbo, ut ea proprietate ipsa verbi hypostasis intelligatur. Cum ergò communicatio idiomatum fiat per & propter unionem personalem: & idiomata divina sub persona τοῦ λόγου determinata intelligantur carni assumptæ communicari: videtur multò magis ipsa personalis τοῦ λόγου characteristica communicanda esse, nempe genitum esse ab aeterno. Quia & de ipsa natura divina dicitur, quòd non sit immediatè seu πρὸς τὸν τῇ carni communicata, sed mediante hypostasi. Quare fusiùs aliquantò ostendendum est.

est, quomodo possit hoc argumentum explicari, ut depulsis errorum nebulis, ipsa cælestis veritas ejulgeat.

Equidem Sadeel verbo communicandi intransiue accepto, ait de ipsa unione rectissime intelligi: quia verbum realiter communicârit carni, id est, sibi uniuerit humanam naturam in unione personæ: quo etiam modo diuina proprietates humane nature proprietatibus communicârint, id est, unitæ sint. Sed nos supra hanc rem expedimus, minime satisfieri sacris literis & orthodoxis maioribus: si communicationem pro unione ipsa sic velimus interpretari, ut negetur realis inter naturas communicatio. Id enim esset communicatio sine communicatione: hoc est, ipsum non ipsum. Fallit autem Sadeel, & fallitur in hec: quod communicandi verbum tantum sumi intransiue opinatur: cujus contrarium à nobis supra demonstratum est. Damus ultrò το κοινωειν nonnunquam intransiue usurpari. Sed non est ex contingenti & particulari faciendum uniuersale necessarium. Et considerandum est, cur communicationis nomine ipsa unio appellata sit: primum scilicet ob æctissimum ejus vinculum: deinde propter certissimum adeoque necessarium effectum, qui causam suam infallibiliter arguit. Atque rationem hanc posteriorem quia non agnoscit Sadeel, inde fit, ut non syncere intelligat idiomatum communicationem.

Verum

verum proptius nunc ad argumentum accedamus. Totus λόγος communicavit se carni. Ergo & hanc characteristicam proprietatem communicavit, genitum esse ab æterno. Caro igitur æterna est. Quod absurdum.

Respondeo. 1. Tutissimum semper & optimum est manere intra cancellos scripturæ: quæ non solum de carne Christi non dicit, quod sit ab æterno genita: sed id expressè etiam negat, diligenter annotato tempore nativitatis Christi ex Maria ἀετρεῖς. Daniel. 9. Luc. 2. Galat. 4. 2. Differentia animadvertenda est inter duplicem Iesu Christi generationem: æternam ex Patre. Psal. 2. Mich. 5. Iohan. 1. temporalem ex matre. Luc. 2. Filius Dei & hominis filius unicus est: juxta divinam naturam ab æterno ex patre genitus: juxta assumptam carnem in tempore ex Maria natus. Atq; hæc ita certa sunt in tota Ecclesia Christiana: ut qui vel minimum negare velit, is ἀνὲς Δύναμει esse jure optimo dicatur. Quare hinc clare liquet, falsum esse Sadeelis σὺν πείρασμός, quod nescit ipse ex vera nostra & scripturæ sententia. Cum autem ex vero nihil nisi verum proficiatur: jam vitium inquirendum est Sadeelæ argumentationis, & demonstrandis error. Affirmo ergo Elenchum eundem esse, qui fuit supra in pronuntiato isto Sadeelis: Communicato idiomate uno, omnia communicantur. Quod quidem

dem ita nos ibi concessimus, ut distingueremus inter communicationem mediatam & immediatam: Mediatam eam dicentes, quæ sit mediantibus ἰδιώμασι καὶ ὑπερῷοις, qualia sunt vivificatio, omnipotentia, omnipraesentia, omniscientia &c. Immediatam, quæ est ipsorum idiomatum ὑπερῷοις. Isto modo eternitas Christo, quæ homo est, communicata dici potest: non autem, ut humana Christi natura æterna sit, sed quia potestas illa est æterna, quam Christus, ut homo, in tempore accepit. Eodem modo respondendum est, filiationem (Liceat enim mihi hic ita loqui) communicatam carnem Christi, eamq; æternam: sic autem, ut filius quidem dicatur, & sit Christus juxta humanam naturam per communicationem idiomatum: non autem æternus & ab æterno genitus: sed quia certo tempore assumptus in personam æterni filij Dei &c.

Argumentum XI.

Si est communicatio: Ergò jam non sunt proprietates. Commune enim & proprium opponuntur. P. 68. 69.

Respondeo. κοινὸν μὲν ἐστὶν, qui fuit supra sepius. Adoratio propria Dei est: At humane naturæ in Christo per unionem communicatur. Vivificatio propria τῷ λόγῳ est: at carni per unionem sit communis. Fides hic proprietatum

Respondeo. λόγος communicat suam
 ὑπόστασιν carni: quæ hypostasis profecto infi-
 nita est: Nec tamen ea sequuntur, quæ Sadeel
 argute connectit. λόγος dat hypostasin infi-
 nitam carni. Caro accipit infinitam hypostasin
 λόγος: Nec tamen duo sunt infinita: nec tolli-
 tur relatio dantis & accipientis. Porro si sic
 argumentari Sadeel pergat, constanter ego illi
 obijciam Nestorianismum: idq; demonstrabo
 principis Sadeelæis. Finitum non capit infini-
 tum. Caro finita est: λόγος infinitus. Non er-
 go caro capit λόγον, id est, χος? Non enim
 το capere vel physice hic accipitur vel Mathe-
 maticè: sed pro re subiecta, id est Theologicè.
 Quare nulla est unio. Quid hic negas, Sadeel?
 Nam præter conclusionem cætera tua sunt: ex
 quibus illa necessario conficitur. Item: propriū
 si communicatur, non est proprium. λόγος igitur
 ὑπόστασις non est communicata carni. Ca-
 ro ergo non subsistit. Aut, si subsistit, propriam
 habet hypostasin. Duae igitur in Christo perso-
 næ: aut unio nihil est. Quid hic negas, Sadeel?
 Idem consequitur ad præsens argumentum de
 duobus infinitis. Atq; hoc tandem dignum præ-
 mium est nasutæ & argute sophisticæ.

Nota calumniam: Duae essentias esse
 infinitas. Quasi & corpus sit infinitum: quod
 diserte aliquoties repudiavimus.

Argumentum XIII.

H

Si

P. 71.

Si est communicatio idiomatum realis: Ergo etiam caro communicabit deitatis suas proprietates.

Respondeo: 1. Loquere cum scriptura, & non errabis. *Asserit illa carnem Christi vivificam, adorandam, presentem in Ecclesia &c. Itaque credo ego. Non asserit λόγον creatum, finitum, corporeum, circumscriptum, &c.*

2. *Assumentis est dare, non assumpti: Infinita de hac re extant testimonia orthodoxae antiquitatis, congruentia cum scripturis: quae expressè asseverant, non sic deitatem carnis infirmitatibus affectam, quemadmodum sit caro ditata & ornata divinis & psychicis. Non enim caro ad corruptibilem sui naturam junctum Dei vultum detraxit: sed ad meliorem virtutem elevata est, inquit Cyrillus. Ac mirandum est, Sadeelem sic in faciem contradicere tam manifestis patrum dictis: quorum ipse infra nonnulla recitat.*

3. Si gradus communicationis distingueret Sadeel, non tam turpiter laberetur. In primo gradu (ut & in propositionibus, quae ex ipsa unionis oriuntur) equalis est reciprocatio: Deus est homo, Homo est Deus, Filius DEI passus est, Filius hominis in caelo est. Non igitur objiciat Sadeel: Unionem esse inaequalem. Verè enim Deus est homo: & verè homo est DEVS: propter unionem personalem. Prorsus ibi equalia sunt omnia: unio equalis: sic tamen, ut dicitur λόγον, assumpserit humanam naturam, non illa λόγον.

Nec

Nec enim rectè dixeris: Caro facta est Deus: sed Verbum factum est caro. Nec rectè: Caro assumpsit λόγον: sed λόγος assumpsit carnē. Ne putetur caro substituisse ante unionem.

Urget Sadeel: Divina natura assumendo P 71.
accepit humanam naturam. Ergo etiam 72.
ratione carnis ad λόγον est cōmunicatio.

Respondeo. Proprie & caute, & secundū scripturam loquendū est. λόγος assumendo carnem, propriā sibi fecit illam, & omnes ejus proprietates. Hinc illæ voces: Deus passus est carne. Deus redemit Ecclesiam suo sanguine. At non proprie dico: Caro communicat suas proprietates λόγῳ. Nec rectè: Caro seipsam communicat λόγῳ. Verū sic: λόγος assumendo creat, & creando (ex Maria virgine, omnipotentia, obumbratione Spiritus sancti, Luc. i.) assumit & appropriat sibi carnem, & ejus proprietates: ut Caro ista verè sit & dicatur Dei caro, Dei sanguis &c. Conferantur hæc cum Sadeelis argutis: & judicetur utra sit scripturæ viciatior sententia. Caro exaltatur in gloriā propter unionem: Ergo λόγος deprimatur in infirmitatē: Sequitur nē, Sadeel? Absit. Vide igitur quid sis argumentatus, & quò tandem suas. Confundis nimirum non solum ipsam unionem cum cōmunicatione: sed & ipsius cōmunicationis gradum primum & tertium: quos accuratè docebat distinxisse secundum scripturæ normam.

*Que differit Sadeel de immutabilitate
essentiae & essentialium proprietatum:
Concedimus nos & urgemus. Manet enim hu-
mana natura, neq. convertitur unquam in dei-
tatem. Calumniā est igitur, tale quippiam syn-
ceris doctoribus affingere. Opinatur enim Sadeel
esse contradictoria: Manere veram naturam
humanam: & ornari divinis idē. De
qua re cum supra satis sit dictum, nihil hic ad-
dam.*

Argumentum XIII.

*Si est communicatio realis: Ergo hu-
mana natura nunquam fuit actu finita.*

*Respondeo. Negatur consequentia: quam
ut probet Sadeel, calumniam addit, de humana
natura infinita facta. Nos respondemus per dis-
tinctionem actus naturalis & personalis. Na-
turali actu corpus Christi locale est: personali
actu extra & supra omnem locum & tempus
est. Neutro verò, id est, neque naturali, neque
personali actu infinitum est. Vt autem sit omni-
præsens, facit non essentiae infinitas, (ea enim
semper finita est & manet.) sed unio cum de-
o personalis, & exaltatio ad dextram Dei.*

Argumentum XV.

P. 74. Eutychianismum objicit & Monothe-
lectarum errorem.

Respon-

Respondeo. Caro Christi absq. ulla confusione cum deitate est vivifica, adoranda, præsentis Ecclesie &c. Probet ergo Sadeel consecutionem: atq. sic probet, ne ipse confundat τὸ θεῶς ἐς υἱὸν τὸ ὕψος αὐτῶν.

Aut Sadeel: Vnius rei essentialia proprietates fieri essentialia proprietates rei alterius: non modò non priscis illis hæreticis, sed nemini unquam in mentem venire posse.

Respondeo. Equenam ergò Eutychetis fuit opinio, Antoni Sadeel, si nihil tale ei venit in mentem: ut tu contra historia Ecclesiastica fide tam audacter concludis? Annon ex unione fecit unitatem naturarum? Annon aperte docuit, post unionem, unam tantum esse naturam in Christo, & idiomata prorsus eadem? Annon Divina natura ipsi tribuit, quòd sit passa, lacerata, crucifixa, mortua? idq. inde, quia carnem conversam statuebat & mutatam in ipsam divinam naturam. Peccas igitur hic, 1. in veritatem historicam. 2. in virtutem Christiani candoris: ea nimirum, quæ contra Eutychen disputanda erant, transferendo in synceram de vera & reali communicatione doctrinam.

Exagitat Sadeel distinctionem Theologorum nostrorū de essentialibus proprietatibus. At ea est ex hypothesi intelligenda: quia scilicet Eutyches talem communicationem essentialem somniabat. Eutychionis igitur illa

H 3 recte

rectè opponuntur, non nostræ sententiæ. Ἐλεγχος ἐστὶ παρὰ τὸ μὴ ἀπλῶς ὡς ἀπλῶς.

Inculcat ἀντίφασιν proprij & communicationis: Ad quam ita responsum fuit suprā, ut aut negare unionem, aut Nestorianum esse oporteat, qui urgere eam non desierit. Vide suprā.

P. 76. Repetit: Idem esse unionem & communicationem idiomatum. Atque inde concludit: Omnipræsentia λόγῳ non separatur à circumscriptioe corporis: neq; tamen ὁ λόγος circumscribitur. Et vicissim: circumscriptio corporis non separatur ab omnipræsentia λόγῳ, neque tamen corpus sit omnipræsens.

Respondeo. Reciprocatio locum habet in primo gradu communicationis idiomatum: in tertio non item: sicut suprā docuimus. Est ergὸ μετὰ βασις ἅς ἀλλο γένος. Caro à λόγῳ beneficio unionis accipit vivificationem: nec tamen ὁ λόγος circumscribitur. Eademni & hic ratio sadeel? vel sic: Circumscriptio corporis non separatur à vivificatione, sanctificatione, regeneratione, τῷ λόγῳ: neq; tamen caro Christi sit vivifica, sanctificans, regenerans? ἀρεβῆς.

An humana natura sit instrumentum τῷ λόγῳ. Mirificè exagitat sadeel, quod nonnulli dicant: λόγος in eum, & per carnem suam omnia facere.

Respon-

Respondeo. At si Athanasius, Damasce-
nus, & ex veteribus alij loquuntur: idq; scri-
ptura auctu. Porro per omnia intelligo, quæ ad
redemptionis negotium pertinent: ante quidem
factam exaltationem, propter τὸν νέωσις.
Nunc autem in statu gloriæ nihil excipio, quia
scriptum est: Omnia sub pedibus ejus: Psal. 8.
Data est πᾶσα ἐξουσία Math. 28. Nihil non
subjectum est. 1. Cor. 15.

Ait: λόγος est æternus & infinitus,
in & cum humana natura, propter unio-
nem.

Respondeo. Ambiguit dictum. Si enim
ad λόγον, ut λόγον, referas, falsum est. Æter-
nitas quippe ejus & infinitas non pendent ab
unionem: sed quia Deus est, æternus nempe &
infinitus. Ac sanè is erat etiam ante unionem.

Nota insidias Sadeelis, λόγος, inquit, non
est æternus & infinitus per carnem.

Respondeo. Quidni addis? virificus:
imò etiam justus judex: omnipotens &c. Cum
eternitas & infinitas se non exerant in crea-
turis, quemadmodum vita, justitia, omni-
potentia &c. Nervus argumenti hujus incisus est
suprà. Sadeel μεταβάλλει εἰς ἄλλο γένος.
Quæritur enim. An λόγος omnia faciat per
humanam naturam. Respondet Sadeel: λό-
γος non est æternus, & infinitus per carnem.
Confundit esse & facere. Vide suprà in distin-
ctione

θήνη ιδιωμάτων ζυεργητικῶν & non ζυεργητικῶν.

Ait Sadeel : Horribile est : Caro finita est instrumentum divinæ omnipræsentiae & infinitatis.

Respondeo. Horribile est, dici Christianos, qui negent, infinitam vim & omnipotentem vivificandi, regenerandi, sanctificandi, per finitam carnem Christi exeri posse. At profectò id est tam verum, quàm est verax Spiritus sanctus, qui hoc prodidit. Iohan. 6. 3. 17. I. Ioh. 1. Matth. 28. &c.

Negat Sadeel, omnia, quæ ad opus redemptionis pertinent, per carnem tanquàm per instrumentum facta.

Respondeo. Neget etiam, Christum redemptorem juxta utramque naturam. Et demonstret, quid sit in opere redemptionis, quod sola divinitas τὸ λόγος, sine carne perfecerit. Nam quod ait Sadeel, λόγον excitasse carnem suam, sed non per carnem : inde non conficitur, quod ipse contendit : nempe, Carnem non esse instrumentum λόγος. Ac meminerimus nos, vivificandi vim non esse intermortuam, moriente secundum carnem Christo. Mansit enim unio media etiam in morte.

Quid hoc ad omnipræsentiam, inquit Sadeel ?

Respondeo. Probanda est realis communicatio idiomatum, Probamus hanc ex communicata

nicata vi & facultate redimendi genus humanum. & gubernandi omnia in cælo & in terra. Habes ergo argumenti rationem.

Discrimen τῆς ἐνεργείας annotat, & τῆς ἐνεργήματος seu ἀποτελέσματος: quod P. 78. ait a nobis confundi. ἐνεργημα, inquit, commune esse potest. At nunquam ἐνεργεια.

Respondeo. 1. Conjungit Sadeel τὸ ἐνεργημα & ἀποτελεσμα, quasi unum significantia. At negant id alij Sadeelis socij intimi: quibus ἐνεργεια & ἐνεργημα unum sunt. Lexicographi vocem ἐνεργημα reddunt tum per effectum, tum per vim & efficaciam.

2. ἐνεργεια & vis & efficacia vivificandi, emundandi, à peccatis &c. annon carni & sanguini Christi communicata est? Iohan. 6. cap. 1. Ioh. 1. Damascenus lib. 3. cap. 17. Caro, inquit, ditata est divinis ἐνεργείαις. Cyrillus. Totam verbi operationem caro suscepit. lib. 4. in Iohanne cap. 23. Ibidem cap. 24. Totam vivificandi vim hausit. cap. 14: vocat carnem cooperatricem. Et ierum: Corpus Domini adeo activum fit, ut suam nobis communicare sanctitatem possit.

Sadeel arguatur: Si communicatur ἐνεργεια: non igitur sunt diversæ ἐνεργεια. Μομφαλτα ergo revocandi.

Respondeo. Imò manent distinctæ & diversæ ἐνεργεια (quamvis unita) divina &

H 5 huma-

humana: sicut ipse essentia & natura distincta manent, & voluntates distincta, divina & humana: sic tamen ut humana voluntas subiecta sit & congruat divine: quemadmodum id in secundo gradu communicationis dicitur a nobis supra additum est, ex concilio Chalcedonensi sententia. Nihilominus ὁ ἕως αὐτῆς divina in tertio communicationis gradu carni communicantur: id verò non essentialiter (id quod Euzychianis et μονοθελαῖς visum fuit) sed κατὰ ἕνωσιν, per unionem hypostaticam. Epiphanius in Ancorate σὺν δὲ αὐτῶν αὐτῶν σῶμα ἡνιόχευται θεότητι corpus terrenum in unam potentiam cum deitate univit. Hippolytus apud Theodoretum dial. 3. Corpus Domini magnam habet in se ὁὐκ ἔστιν ὁ ἕως αὐτῆς. Vide Athanasium dial. 5. de Trinitat. Cyrillum lib. 4. in Iohann. cap. 24. Damascenum lib. 3. cap. 17.

- P. 78. Disputat: quomodo caro Christi, &
79. quale sit instrumentum deitatis.

Respondeo. Ex Epiphanio contra Dimachitas: Caro Christi est organum sanctificatum perfectè omnia habens. Considera hic exemplum ferri igniti: atq. animæ & corporis.

- P. 79. Concludit: Explodendum esse pronuntiatum de λόγῳ ὁ ἕως αὐτῆς suas exerente in, cum, & per humanam naturam.

Respondeo. Ne ergo sacra scriptura & S. patribus, quorum in schola id per frequens est, placuit filio Dei per carnem, in & cum illa divinam

divinam virtutem atque operationes exerere.
Per vulnera ejus sanati sumus. Esa. 53, Per
sanguinem ejus redempti. In sanguine ejus ju-
stificati, reconciliati. Alia infinita.

De applicatione salutis, & executione
officij, ratione humanæ naturæ Christi. P. 79.

Ait Sadeel: Quum ea, quæ in terris præ- 80.
standa erant in Christi carne, plenè & per-
fectè fuerint suis temporibus præstita:
nunc ipsius carnis præsentiam in terris
perperam requiri. Antecedens probat scri-
pturæ testimonijs.

Respondeo. Quantum ad redemptionis
negotium: duo fuerunt Christo præstanda. 1.
promerenda vita, 2. applicanda fidelibus. Quò
pertinet illud ipsius Christi: sic Deus dilexit
mundum, ut filium unigenitum daret, ut omnis,
qui credit in eum, vitam habeat eternam. Joh. 3.
& 6. Carnem quam dabo pro mundi vita. De
priori officij parte dicta loquuntur, à Sadeele
producta. Quod autem ad posteriorem, nempe
ad applicationem salutis, de ea ita Sadeel: Vi-
get, inquit, passionis, mortis & resurre- P. 80:
ctionis efficacitas perpetuò, ejusq; benefi-
cia & fructus Christus mediator Dei &
hominum applicat fidelibus, & obsignat
in eorum animis per Spiritum sanctum.

Respondeo. Ambiguum est, quòd ait
Sadeel, Christum mediatorem Dei & hominum
applicare beneficia passionis. Est enim Christus
mediator

mediator secundum & divinam & humanam naturam. At Sadeel ab officio applicationis carnem Christi excludit: id quod hinc liquet. 1. Quia cum ageret supra de vivificatione, & infra cap. 4. obj. est: ut ne verbulo quidē meminit ejus applicationis. 2. Vivificam carnem dicit solius rationis meriti. 3. Præsentiam carnis Christi tollit ex ministerio verbi (perperam requiritur, inquit, præsentia ejus in terris) & administratione sacramentorum: quæ in terris celebrantur, non in cælis. Est autem verbum (cum sacramentis) instrumentum unicum (ordinarium) efficiendæ & generandæ in hominibus fidei & applicandæ salutis. Matth. 28. Marc. 16. Rom 10. 3. Neque spirituales præsentiam objiciat Sadeel: supra enim vehementer contendit, corpus non posse præsens esse, nisi corporaliter: Ergò neq. agere, nisi corporaliter. 4. Humana natura tribui tantum humanam, ut divina divinam. Applere autem salutem ejus est verè divine potentia. Ex quibus & alijs ejusmodi, manifestissimum est, Sadeelem ab applicationis officio carnem Salvatoris excludere: quicquid etiam prætexat, & miris & quibuscumque involvat. Quare strophis istis repudiatis sic potius sentiamus ex scripturis: Christum mediatorem & salvatorem nostrum, DEVM & hominem (non solam deitatem) adesse & efficacem esse in verbo suo & sacramentis, & salutem credentibus applicare. Quo pertinent illa

illa Marc. 16. Discipuli exeuntes predicabant
ubique, Domino cooperante. Ioh. 6. Qui man-
ducet carnem meam. Matth. 18. In medio eorū
sum. Matthe. 26. Hoc est corpus meum &c.

Ad negandā præsentiā carnis Christi. P. 31.
Sic in terris; adfert ex epistola Hebraeos 3. cap.
Si esset in terris, ne sacerdos quidem es-
set.

Respondeo. Veram hujus dicti explica-
tionem vide supra pag. 11. & 12.

Arguit: Applicatio fit spiritualiter.
Ergo non opus est carnis omnipræsentiā.

Respondeo. Quidni sic etiam, Sadeel,
blasphemās? Applicatio est spiritualis: Ergo
non est opus carne Christi: juxta illud: Caro
non prodest quicquam. At profectò longè aliter
Christus argumentatus est, cum diceret: Edite:
Hoc est corpus meum, quod pro vobis traditur.
Et cum sit in Christi sanguine nostra querenda
redemptio: annē & eo non habemus opus in
terris? Sed de hac re, & de fide, quæ nullis in-
tercludatur (ait Sadeel) temporum & locorū
spacijs, alibi dicendi erit locus.

Fidei hanc naturam esse ait, ut non
adhærescat corporali Christi præsentiā.

Respondeo. 1. Tollatur ambiguitas in
voce corporali: quæ hic objectum notat, non
qualitatem aut modum præsentiā. 2. Fides ad-
hærescit verbo & promissioni. Promisit autem
Christus se nobis adfuturum etiā juxta carnem,
quā

114 CONTRA ANTO: SADEEL.

quā frater noster est. Matth. 18. 28. Apocal. 1. et sanxit presentiam carnis & sanguinis sui in cena. Matth. 26. Quare vera fides credit hunc verbo & promissioni, eiq; adhærescit.

In ministerio Evangelico sonat ipsius Christi vox, inquit Sadeel: nec ad eam rem opus est omnipræsentia corporis.

Respondeo. Quare hoc, Sadeel? Estne humana natura Christi præsens in ministerio Evangelico? Videri vis affirmare: quamvis valde lubricè. Quare ego sic concludo. Evangelicum ministeriū peragitur in terris, ubi congregantur Christiani ad audiendum verbum, & percipiendum sacramenta. Ergo Christi humana natura in terris præsens est, ubi Evangelium prædicatur, & dispensantur sacramenta, juxta illud. Matth. 18. Sum in medio eorum. Apoc. 1. Matth. 28.

P. 82. Quæ assert Sadel de habitu Christi: & quoddam locum paraturus &c. ad ea supra responsum est pag. 10. & 13.

P. 82. Ad diffusionem & propagationem regni Christi, quid opus est omnipræsentia corporis? inquit Sadeel: Imò ne id quidem locum haberet in terreno principatu.

Respondeo. 1. Ad refellendam inter Christi regnum & terrenum principatum collocationem hæc ipsius Christi verba sufficiunt. Ioh. 18.

han. 18. Regnum meum non est de hoc mundo. valeat ergo ista regni terreni cum Christo comparatio. 2. Regnum Christi Ecclesia est: tum etiam imperat toti mundo, cælo & terræ, & creaturis omnibus. Et refertur regnum illud ad naturam Christi naturam. Est igitur Christus Deus & homo, in Ecclesia. Matth. 18. Apoc. 1. in medio inimicorum. Psal. 110. gubernat & regit omnia. Matt. 28. Psal. 8. Hebr. 1. Quæro nunc ex Sadeel: velitne Christum, quæ homo est, extra regnum suum exterminare? Nos quidem id pernegamus fieri posse. Implet enim & operatur Christus omnia. Eph. 4. non absens sed præsens. Et ut ad Sadeelis collationem redeamus: Christus, quæ homo, in Ecclesia, quæ in terris est, operatur & est efficax. Quæritur: præsensne operetur ipsa Christi humana natura? an absens utatur ministerio aliorum? sanè ministris verbi utitur ad docendum Evangelium, per quos est efficax. Ipsum autem quod attinet imperium, gubernationem, defensionem: directè illud ad Christum refertur in utraq. natura. Quod si absentem nobis carnem Christi Sadeel asserat: explicet, quomodo sit in suo regno efficax, & quomodo imperet. Respondebit: per spiritum suum. Si scilicet spiritus sanctus minister erit humanæ naturæ Christi: ipsa caro dominus spiritus sancti. Et quam antea p. 77. 79. Sadeel negabat instrumentum esse τὸ ὄν: hanc constituet causam principalem & primam.

primam. Si de λόγος respondebit Sadeel eadem
 & graviora consequentur incommoda. Res ex-
 emplo declaretur: Applicatio vitæ & salutis
 pars est officij Christi in suo regno. Caro ergo
 Christi vivificat credentes: Iohan. 6. sanctifi-
 cat, regenerat. Caro autem ea tantum in calo-
 est, neq. præsentia ejus est in terris necessaria,
 inquit Sadeel. Credentes autem in terris sunt.
 Quodnam igitur medium erit applicationis?
 quis canalis, per quem vita ad nos fluat? Non
 λόγος: quia caro τὸ λόγος instrumentum est,
 non λόγος & carnis. Non Spiritus sanctus, ob
 causam superius annotatam. Reliquum nullum
 est. Quare caro præsens vivificat, sanctificat,
 regenerat credentes. λόγος & fons vitæ est. Ca-
 ro Christi canalis est, per quem ad nos vita de-
 rivatur. Atqui canalis, scilicet, iste in cælis est:
 nos in terris constituti, ut per istum vitam acci-
 piamus, juxta commenta Sadeelea. Quicquid
 excogitet, fingat, machineur: non habebit,
 quod ad argumentum de Christi regno pro se
 possit respondere.

P. 83. De triplici consideratione corporis
 Christi: quam oppugnat Sadeel quadruplici
 sophismate. I. Dicit esse petitionem prin-
 cipij.

Respondeo. Non est. Majestas enim
 Christi, quæ homo est, sic est in scripturis sun-
 data, ut negari non possit. Et qua fronte nega-
 bit Sadeel triplicem illam corporis Christi ra-
 tionem?

nionem? 1. Corpus Christi consideratur ut naturale & nobis ὁμοῖοσιον, simile per omnia, præter peccatum. Hebr. 2. Phil. 2. 2. Consideratur ut corpus gloriosum, ὁμοῖα δόξης πνευματικῶν vocal Paulus 1. Cor. 15. quæ ratione ὁμοῖοσιον illi erunt beatorum corpora in vita æterna. Phil. 3. 3. Consideratur ut corpus filij Dei, unicum τὸ ῥῶγον ὕποστατικόν, Joh. 1. Exaltatum ad dextram maiestatis, &c. Ecquid tandem hic negari ulla specie potest? quædam membrum? Nec tamen sophisticandi finis est.

2. Dicit aberrari à proposito, & confundi naturam & personam.

Respondeo. Non ita, Sadeel. sed demonstratur fundamentum & causa, unde fiat, ut maiestas illa corpori tribuatur.

3. Negat scripturam sic loqui.

Respondeo. Imò sic loquitur: Caro Christi vivificat. Joh. 6. Sanguis emundat à peccatis, 1. Joh. 1. De concreto & abstracto infra dicendi locus erit. Quod addit: Carnem plenam esse maiestate, quatenus ipsius nature veritas patitur: strophæ sunt, & verba sine re. Profectò novit ipse Christus optimè, quomodo & servare humanam naturam suam, & exornare possit & velit divino honore, maiestate, potentia, &c. idq. scriptura explicavit.

4. At, distingui à nobis maiestatem & P. 84. glorificationem: quod fieri non debeat.

I

Respon-

Respondeo, Majestas divina humana natura Christi, ratione plenarie usurpationis, ipsam adscensionē in cælum dñum secuta est. Glorificatio verò facta est etiam ante mortem in monte. Matth. 17. Et quod exaltatio tanquā fructus refertur ad passionem Phil. 2. Psal. 110. ideo fit: quia passio erat finis natiuitatis Christi. Nascebatur enim homo, ut pateretur pro genere humano, & passione sua nos redimeret, & exaltaret ad cælestem vitam & gloriam. Hinc verò nequaquam sequitur, falsum esse, quod de glorificatione Christi in monte, ante passionem, Matthæus prodidit.

I. D I S T I N C T I O:

per se: & κατ' ἄλλο.

Argumentum I.

P. 84. Tolluntur ejusmodi distinctionibus
85. ipsa subiecta, quæ videntur distingui.

Respondeo. Nego. Non enim vivificatio, quæ infinita vis est & ζωογονία, tollit carnis substantiam, quæ finita est & manet. Neq; sequitur: quia ex essentiali proprietate corpus Christi non sit præsens in Ecclesia: proinde præsens esse nulla ratione realiter posse. Vtrumque enim scriptura confirmat. Corpus Christi est & manet verum corpus. Et hoc ipsum corpus est præsens in Ecclesia, vi unionis hypostaticæ cum
λόγῳ

λόγος & sessionis ad dextram maiestatis. Argumenta, quæ sadeel loco prosyllegismorum adducit, suprà confutata sunt.

Argumentum II.

Inferitur contradictio.

Respondeo. Haudquaquam est. Nota P. 85.
calumniam: Corpus Christi finitum & infinitum simul. Vide suprà. 86.

Argumentum III.

Distinctiones sunt inexplicabiles. P. 86.

Respondeo. 1. Hoc argumento omnes articuli fidei evertuntur: quia ratione explicari non possunt. 2. At mysticum unionis explicatur sic satis in hac vita, quando docetur ex præscriptio sacrarum literarum.

Argumentum IIII.

Adversantur scripturæ.

Respondeo. Nego. Vtrumque enim scriptura ponit: Corpus Christi est finitum. Et: Corpus Christi est præsens in cæna, in Ecclesia, in medio inimicorum &c.

I. Phrasin κατ' ἄλλο sadeel ita explicat, ut statuat κατ' ὁμοίωσιν, & referat ad communicationem verbalem, quam suprà ex scholasticis appellabat. Pij veteres minime sic explicant, quoties de tertio communicationis

I 2 genere

genere seu gradu loquuntur: sed hoc modo: καὶ αὐτὸ per se, notet proprietatem essentialem: καὶ ἄλλο significet causam, unde divina dotes carni obvenierint. Exempli gratia: Caro Christi vivifica est, non καὶ αὐτὸ per se, sed καὶ ἄλλο: id est, vivificatio non dependet ab ipsa carnis essentia, sed ab unione cum λόγῳ. Cyrillus lib. 4. in Iohan. cap. 23. Licet caro, ut caro est, vivificare nequeat: facit tamen hoc, quia totam verbi operationem suscepit. Damascenus lib. 3. cap. 15. Est ergo caro domini mortalis per se, & vivifica propter unionem cum verbo. Quæ ex Damasceno & Cyrillo testimonia producit Sadeel, pertinent ad primum gradum.

P. 87. 88. νοῦν τὰς ἰδιωμάτων, de quo & nos concedimus, etiam non admoniti à Sadeele. Error igitur est τὸ μεταβάσις ἐξ ἄλλο γένος.

Disputat Sadeel contra nonnullos, qui

P. 89. in hoc negotio τὸ καὶ αὐτὸ opposuerint

90. 91. τὸ κατὰ συνέξινον. In qua tota disputatione hoc maximopere cōmendamus, quando Sadeel: Res divine, inquit, cum sint supra naturam, sunt etiam supra philosophiam. Cujus præcepti quàm ipse fuerit memor in hac tractatione, sæpe vidimus, sæpius etiam videbimus. Humana nature Christi humana tribuit & naturalia: divina nulla. Inter essentielle & accidentale medium agnoscit nullum. Quod reale in Christo est, idem essentielle ipse vocat. De carne Christi judicat ex essentialibus duntaxat proprietatibus.

bus. De loco & tempore merè physica proponit. De cælo philosophatur variè. Omnia illa sic tractat, ut philosophiam statuere planè videatur dominam Theologiæ, non ancillam, contrà quàm hic asseverat. Sed ut ad ipsam rem redeamus, nos philosophicis argutis valere iussis, cum p̃ys patribus τὸ κατ' ἄλλο opponimus τὸ κατ' αὐτὸ eo sensu, qui paulo antè à nobis est expositus. Atq; in primo quidem gradu communicationis idiomatum locum habet illud κατ' ἄλλο ἢ κατ' αὐτὸ, de quo Sadeel prolixè differit: sed sine adversario. Nam disputatur inter nos non de primo, sed de tertio genere communicationis. Quæ duo cum à Sadeele studiosè confundantur, planum est, noluisse eum arcem causæ invadere. Nos autem in progressu perspicuis exemplis & testimonijs patrum veritatem huiusce distinctionis κατ' αὐτὸ ἢ κατ' ἄλλο edocēbimus.

2. Sadeel ait, peti à nobis principium. P. 92.

Respondeo. Minime verò: sed Sadeel pervertit statum. Quæritur enim: An communicatio idiomatum sit essentialis? Ibi respondemus negativè. Atq; ad id declarandum distinguimus, vestigijs patrum insistentes, inter τὸ κατ' αὐτὸ καὶ κατ' ἄλλο.

3. Contradictionem ait implicari. Urget P. 92, τὸ proprium: & servari.

Respondeo. Suprà idem argumentum 93. fuit: ubi require responsum.

Recurrit calumnia de corpore infinito.
 P. 92. Quid sit corpus Christi per se : & quid
 94. per unionem.

Respondeo. Corpus in Christo unum
 semper & idem est & manet: sed necessario hoc
 duo discernenda sunt. 1. quid habeat & possit
 corpus ex suis essentialibus proprietatibus.
 2. quid adquisierit ex unione personali. Vivifi-
 cationem certe corpus non habet ex se, vel ex
 sua proprietate. Vnde igitur? ex unione seu
 per unionem. Ad hoc Categorice debuisse res-
 pondere Sadeel: non ludere phrasi (factum es-
 se.) Quid autem Petro respondebit Act. 2. afir-
 manti: quod Deus Iesum crucifixum (en no-
 tam humana naturæ? Est enim crucifixus se-
 cundum carnem) fecerit ἐποικόν dominum &
 Christum? Num & hic clamabit sublatam hu-
 manam naturam?

P. 94. 4. Est ἀδόλεχία.

Respondeo. Ambiguitas est in phrasi:
 per se. Quæ phrasis nō opponitur unioni (caro
 enim Christi extra unionem ne considerari qui-
 dem debet) sed notat essentielles proprietates.
 Ac semper obseruetur hanc distinctionem, ut &
 ceteras plenasq; oppositam esse aduersariorum
 clamoribus de essentiali communicatione: Quod
 novit Sadeel, sed mavult per verse intelligere,
 ut materiam habeat sophisticandi. Applica ex-
 empla vivificationis, & clarior erit sophistice.

P. 95. 5. Distinctio est ἀνύσταθ.

Respon-

Respondeo. Nego. Caro Christi per se non vivifica est. Hoc est certissimum. Vivificatio enim non est proprietas carnis, sed solius deitatis. Est tamen caro Christi vivifica Iohan. 6. Quomodo ergo, & unde? καὶ ἄλλο propter unionem: hoc est, unio est causa ejus vivificationis. Calumniam de infinito corpore prætereo: Est enim perpetua apud adaelem.

Pervertit phrasin per se & καὶ ἄλλο. P. 95.

Respondeo. τὸ per se notat causam inter- 96.

nam seu essentialem: ut animal vivit, movetur, sentit. Pulvis spirat: ignis urit. καὶ ἄλλο notat causam aliam. Vi: ferrum ignem urit. Irre ferro tribuitur non per se. Quia hæc vis ferro non inest per se & essentialiter, sed καὶ ἄλλο: quia vis urendi ferro communicatur ab igni. Caro Christi semper est & consideratur in unione, nunquam extra. Et nihilominus nonnulla carni tribuantur per se: nonnulla καὶ ἄλλο: in ipsa etiam unione. Caro Christi etiam unita, non adoratur per se, id est, per & propter essentialem quandam proprietatem: sed καὶ ἄλλο, id est, per & propter unionem cum λόγῳ. Si dixeris: Caro Christi patitur & moritur, quia λόγῳ unita est: non rectè dixeris. Habet enim id ex se, ut pati possit. Ita si velis dicere: Caro est vivifica ex se, vel per se, non verum dicis. Hæc enim vis manat à λόγῳ. Bre- viter: per se, notat actum naturalem, καὶ ἄλλο notat actum personalem: de quo paulò inferius.

P. 96 *Quærit Sadeel: An illa ratio humani*
 27. *corporis (qua uno in loco est) sit in cor-*
pore Christi secundum unionem hyposta-
ticam, nec ne?

Respondeo. *Ludit in voce secundum 3.*
Quæ interdum refertur ad essentielles proprie-
tates: ut: Christus est mortuus secundum car-
nem. Actum pertinet ad primum gradum com-
municationis idiomatum: ubi essentielles natu-
rarum proprietates distinguuntur. 2. Deinde
notat obiectum: ut: Christus ascendit ad cæ-
los & sedit ad dextram Dei secundum huma-
nam naturam. Christus vivificat secundum car-
nem. Hic voce secundum non notatur essentialis
proprietas: sed ostenditur, prædicatum propo-
sitionis referri ad humanam Christi naturam.
3. Tertio: vox secundum, usurpatur ad signifi-
candam causam alicujus effecti: ut: Caro Christi
vivificat secundum unionem, id est, propter u-
nionem: hoc est, unio causa est, cur caro Chri-
sti vivificet. Notentur hic etiam diversa signifi-
cata Græcæ vocis κατὰ. Sadeel. id secundum
usurpat pro: in: Corpus Christi est verum cor-
pus secundum unionem, id est, in unione. Usus
hic vocabuli in Ecclesia non est usus: consi-
derat autem à Sadeele, ad occultandam sophisti-
cam. Quare audi. id secundum unionem: idem
est quod: in unione. Et verò corpus Christi
semper consideratur secundum unionem (quia
extra unionem nec fuit, nec est, n. c. erit.) Ergo
nunquam

nunquam poterit considerari per se aut juxta proprietates essentielles. Aut si: secundum unionem: idem est: ac: secundum essentielles proprietates: (ut sanè innuit Sadeel) ceriè nulla dari potest differentia, unionis illius ratione, inter corpus Christi, & aliorum hominum. Res tota exemplo declaretur. Caro Christi vivificat secundum unionem, & d' ἐνωσις, ait Cyrillus. Respondeat Sadeel: An vivificare sit essentialis carnis propriet. as: quia secundum unionem dicitur vivifica. Nos sanè cum scriptura & pia antiquitate id pernegamus. Unio enim personalis causa est, cur vivificatio carni Christi adscribatur. Cyrillus de recta fide ad Theodosium: Quomodo igitur, inquit, vivificat caro? secundum unionem cum vivente verbo: quod & suæ naturæ bona proprio corpori communia solet facere. Quæ verba sunt observatione dignissima.

καὶ ἄλλο. refert tantum ad personam. P. 97.

Respondeo. Sanguis Christi emundat à peccatis: dicitur ne per se? Nemo pius & sanus dixerit. Hæc enim vis sanguini Christi non inest per se, ex natura sanguinis, etiam in ipsa unione. Quia tamen verè hoc dicitur: profectò verum erit καὶ ἄλλο: quicquid obstrepant argutie Sadeelæ. Ceterum in primo genere communicationis idiomatum rectè ad personam refertur, sicut & nos supra annotavimus. Atque hæc pertinent exempla à Sadeele prolata.

Quare peccatum est τὸ μεταβάσις ἐξ ἑᾶτο
 γένου.

Sadeel ait: Cum dicis: Corpus Christi:
 jam in abstracto loqueris.

Respondeo. Quæro à te, Sadeel: cum di-
 co: Caro Christi vivificat: Sanguis Christi e-
 mundat à peccatis &c. An etiam ista in ab-
 stracto dicuntur? Alibi de vocabulis abstractis
 & concreti dicitur, eorumque duplici usu, Scho-
 lastico & Etymologico.

In syllogismo hypothetico ludit Sadeel
 voce abstracti. Opponantur verò hæc duo, de
 quibus jam dictum est: Caro Christi vivificat:
 Sanguis ejus emundat à peccatis, &c.

II. DISTINCTIO:

τὸ εἶναι, & τὸ ἔχειν.

P. 93. 1. De phrasi: Humanitas habet deitatem:
 nolo λόγους ἔχειν: Hoc solum dico: si Chri-
 stus secundum humanam naturam in tempore
 accepit omnipotentiam, vim vivificandi &c.
 habet sanè eam. Id enim relatio monstrat. Ac-
 cepit: Ergo habet.

In divinis idem est habere & esse, ait
 Sadeel.

Respondeo. Distingue τὸ ὡρισμένον ἡμῶν
 ὑποστατικῶς in Christo, ut sæpe supra

P. 99. 2. Habitus tollit essentiam.

Respon-

Respondeo. Si habitus intelligatur essentialiter inherens, verum est. At in Christo non sic: aliàs ipsa unio cessabit. Repetitur κοινωνία de abolitione corporis, si saluatur realis communicatio. De quo supra.

3. Ἀντίπαρσι Sadeelis (de qua saepe supra) hic saltem opponatur exemplum vivificationis.

Ad incommodum respondeo: 1. Simpli P. 110, citur negatur tota Sadeelis assumptio. 2. Corpus Christi duplicem habet considerationem. 1. ratione essentialium proprietatum. 2. ratione unionis: ut saepe jam dictum est. Quae duo, quia non sincere tractat Sadeel, non mirum est, illum miras conficere conclusiones. Accurata verò distinctio inter τὸ ὁσιώδες καὶ τὸ ὑποστατικὸν dissolvit eas universas.

III. DISTINCTIO:

φυσικὸν καὶ ὑπερφυσικὸν.

1. Sadeel duo opponit: Ex essentia, & per P. 101. accidens. Omittit τὸ ὑποστατικὸν. Peccat ergo etiam in ipsam unionem: quae personalis est: essentialis aut accidentalis non est.

2. Distinguit ὑπερφυσικὸν καὶ ἀντιφυσικὸν.

Respondeo. 1. Distinguit sine fundamentum. Cum grave sursum fertur, illud contra naturam sit, ait Aristoteles. Sed Sadeeli novum
 non

non est, verba & mutare & phrasas ad suum sensum & arbitrium. Hieronymus: In corpore Christi multa sunt contra naturam: quibus non naturæ mutatio, sed potentia & virtus Dei ostenditur. Augustinus: Deo possibile est, multa contra naturam corporis in Christo facere, auferre, quas voluerit, qualitates. Accedente dei gratia, cessat lex naturæ, &c. 2. Faceat tandem aliquando calumnia de corpore infinito. Neque enim idem sunt: Esse omnipræsens, & esse infinitum. Hoc enim essentia divina est, illud personalis unionis beneficium, ratione humane naturæ Christi. 3. Sadeel oblitus est suorum verborum, philosophia non est supra Theologiam. Miracula enim certè multa sunt contra naturam: quod suo loco videbimus.

P. 101. De existentia & præsentia corporis
102. quanti.

Respondeo. Illud corpus Christi quantum, adest Ecclesiæ: non quatenus quantum sit, sed quatenus τὸ λόγος unitum est. Modum ergo & facultatem ejus præsentia largitur non quantitas, sed hypostatica unio cum λόγος. Refertur huc distinctio inter actum naturalem & personalem. Sadeel tantum de naturali actu loquitur, omisso personali: Qui elenchus ipsi frequentissimus est.

P. 102.

Aggreditur confellere responsiones doctorum synceriorum ad objectionem de quantitate corporis Christi. Ac fundamentum quidem Sadeeleum

deeleum, hoc est : Esse quantum : & : esse omnipræsens, dicuntur ἀντιφατικῶς. Vera igitur simul esse non possunt. Corpus autem Christi quantum est, Non enim est infinitum. Ergò non potest esse omnipræsens.

Respondeo. 1. Nervus argumenti supra incisus est. sed hic aliquid etiam addimus. 1. Elenchus est τὸ αὐτὸ. Quantitas enim corporis Christi non est causa ejus omnipræsentia: sed personalis cum λόγῳ unio. 2. Non sunt ἀντιφατικὰ in Christo : esse quantum, & esse omni præsens. Oppositio enim non fit secundum idem, & eodem respectu. Corpus est quantum, ex essentia proprietate, quæ suis terminis seu dimensionibus finitur. Est idem corpus omnipræsens ex unionis beneficio & sessione ad dexteram majestatis. Corpus tò esse quantum habet actu naturali : tò esse omnipræsens habet ex actu personali : Qua de re mox plura dicentur. Dicat ergò Sadeel nos delirare, & differendo nugari, & dicendo nihil dicere : Certum tamen P. 103.
nobis est, simplicem hanc declarationem veritati esse viciniorē & magis consentaneam, cunctis istis argutijs & fallacibus ὑπονοητικαῖς. Nec est, quod sectemur istas ambiguitates & prolixè refellamus. Semper enim in conspectu sit vivificationis exemplum : quod, si quis accommodet ad Sadeeleam hanc disputationem, videbit, non esse jam deliria & nugæ, sed impium

pium & detestandū dogma, quod Sadeel propinat incautis hominibus. Vivificū esse profectō non est physica carnis Christi qua itas (absit) Carni tamen istud tribuitur in scripturis, quod suprà à nobis demonstratū est. Dicat igitur nobis Sadeel, quomodo ex qua causa de carne hac dicatur, quod sit vivifica. Nobis id perquam est facile. Ex unione enim id habet cum Χρῑστῳ; quia cum filio Dei una persona est. Quare ita propono. Vivificandi vis infinita est: Caro Christi finita. Ergo est ἀντιπαρῶς, inquit Sadeel, Quemadmodū corp. is est quantum & finitum: omnipræsens est infinita. Quæ enim sit inter hæc duo differentia, Sadeel vix unquam explicare possit. Caro Christi finita est: & est vivifica. Et: Caro Christi est finita: & est omnipræsens. Nam ut omnipræsens est infinita: sic & vivificandi vis infinita est. Porro si τὸ vivificum esse absq; ἀντιπαρῶς de carne Christi dicitur: dicetur etiam τὸ omnipræsens absq; contradictione. Et, si infinita vis vivificandi non destruit finitam corporis naturam: nec eandem destruet infinita omnipræsens. Respondeat hic si possit, Sadeel aperte & perspicue: non involvat homonymijs manifestam veritatem.

Vnionis personalis hic modus est, & hæc ratio, inquit Sadeel, ut ambæ naturæ servant suas proprietates.

Respondeo. Concedo, & urgeo: sed tamen addo, modum & rationem personalis unionis

mionis esse hanc etiam, ut fiat cōmunicatio tūm naturarum, tūm proprietatum. Conjungenda hæc erant, unio & communicatio: tanquam causa & effectus. Sadeel hic opponit tanquam contrarietatem: quia proprietas & communicatio, & servari & communicari dicantur contradictorie. Sed de his, quantum satis est, respondimus suprā sæpius.

Si fiat corpus omnipræsens: Ergò non manebit finitum.

Respondeo. Infinita vis vivificandi facit quidem corpus vivificum per & propter unionem, at non facit infinitum. Ratio: quia non inest ὁμοιωσις, Eodem modo de omnipræsentia, & alijs.

Colligit Sadeel: Corpus Christi in cœna p. 104. est realiter cum pane, quia est omnipræsens. Id verò habet juxta modum, quo finitum est verbo. Ergò corpus Christi est cum pane, unionem personali.

Respondeo. Sophistices multum: parum veritatis. Causa præsentia corporis Christi in cœna est ipsa dominica institutio. Facultas, unde pendet ista præsentia, est unio personalis. Vult enim adesse Christus corpore suo: quia sic instituit. Potest adesse: quia id corpus personaliter cum λόγῳ unitum est. Iudicet hic tota Ecclesia, sequatur né hinc, quod Sadeel concludit: nempe corpus Christi esse cum pane
unionem

unione personali. Vnitur corpus Christi cum pane benedicto unione sacramentali: cuius fundamentum esse dicimus unionem personalem cum λόγῳ: modum eundem unionis esse nemo pius unquam vel cogitavit. Sed sunt hæ delicta Sadeelis, varijs ὑπονομιαῖς illudere hominibus.

Hanc unam ob causam (præsentiam cum pane in cœna) excogitârunt omni-præsentiam corporis: inquit Sadeel.

Respondeo. Vanitas. Omnipræsentia ne præstare quidem potest, quod in cœna requiritur. Non enim solum adesse statuitur corpus Christi: s. d. adesse manducandum: juxta hanc Christi vocem: Edite: Hoc est corpus meum &c. Qua de re paulò post plura.

Aggreditur aliud argumentum. Humana natura est verbo unita aut secundum quantitatem, aut sine quantitate. Neutrum. Ergò. Respondet Sadeel, non bene hic opponi τὸ secundum, &, τὸ sine: idque ostendit tum rationibus, tum autoritate Synodi Ephesinæ & Chalcedonenfis.

P. 105. Respondeo ego: Quæcunq; adversus hanc oppositionem τὸ secundum & τὸ sine, a Sadeele dicuntur, ea pro nobis contra Sadeelem accipimus. Argumentum enim illud nititur hypothefi adversariorum non est simpliciter ita a nobis propositum. Negant adversarij corpus Christi esse omnipræsens. Probant: Quia si est
omni-

omnipraesens, est vel secundum quantitatem, vel sine quantitate. Non sine quantitate: quia esset infinitum: & per consequens non esset corpus. Non secundum quantitatem: quia quantitas potius dat esse in loco, propter circumscriptionem & dimensionem: quam ut eximat loco. Ergo &c. Hanc argumentationem adversariorum confutaturi, ut hypotheseos falsitas appareat, dicimus eandem oppugnare ipsam unionem: ea pro suis rationibus Sadeel r. citavit. Manifestum hinc est, peccare. Sadeelē elencho $\tau\alpha\gamma\epsilon\alpha\ \tau\acute{o}\ \mu\epsilon\lambda\ \alpha\pi\lambda\acute{o}\varsigma\ \acute{\omicron}\varsigma\ \alpha\pi\lambda\acute{o}\varsigma$: assumendo hypotheticam pro Categoricala: nec tam disputare contra nostrae sententiae veritatem, quam suum ipsius convellere argumentum. Proinde opus non est, ut plura hic addantur.

Respondet ad argumentum de loco: quod P. 106. non veniat in definitione corporis Negat actu corpus esse posse sine loco & sine tempore.

Respondeo, 1. Ex scholasticis acutissimi disputando concludunt, corpus esse posse sine loco. 2. Nos omitta questione ita affirmamus, nisi locus sit in materia accidens corporis necessarium: tamen ad ipsam corporis essentiam non pertinere. 3. Corpora glorificata non sunt locis physicis subiecta: quia uno momento possunt esse ubi volunt: quod Sadeel non negat, ut videbimus infra. 4. Corpus Christi non tantum glorificatum est: sed & unitum $\tau\acute{o}\ \lambda\acute{o}\gamma\omicron\varsigma$ hypostatice.

P. M. postaticè. Quare damnamus istam vocem blasphemam: Deum universa sua omnipotentia non posse effuere, ut unum corpus, possit simul esse in pluribus, quàm in uno tantum loco esse. De tempore idem statuimus, ratione dextre Dei, & vitæ æternæ. Quæ de re supra etiam ali- quid dictum est.

Dirneulio, inquit Sadeel, sine circum- scriptione, ne intelligi quidem potest.

Respondeo. sæpe dictum est: Corpus Christi finitum esse & manere: quia finiatur propria essentiæ terminis & dimensionibus: ut maxime non circumscribatur externo loco, qui in dextera Dei nullus est. Distinguiamus unum inter dimensionem seu circumscriptionem internam, quæ refertur ad ipsam essentiæ: & circumscriptionem externam, quæ sit à loco ambiente. At negat hoc Sadeel: dimensionem intelli- gi posse sine circumscriptione. Intelligit au- tem circumscriptionem externam, quæ sit à lo- co ambiente, sed causas, cur neget, nullas ha- bet idoneas. Angeli finiti sunt spiritus: pro- pter dimensionem & finitatem essentiæ: non pro- pter circumscriptionem loci. Quod qui negat, ipsam spirituum naturam negat. Et quis, & qua- lis, & quantus locus est, qui circumscribit & ambit corpora glorificata in celesti vita, mi Sadeel? Quare in memoriam tibi revocamus, quod agebas supra pag. 89. De mysteriis divi- nis non esse ex philosophorum regulis pronun- tiandum.

mandum. Quamquam hic certe non sincere philo-
sopharis de dimensionibus.

Pontificiorum de transubstantiatione do-
ctrinam odiosè connectit sincere de cena do-
minica confessioni: sed Rb. torem hic agit, non
disputatorem. Fundamenta verò ipsa alibi ex-
tenuanda sunt. P. 107.

III. DISTINCTIO:

κτῆος καὶ Χριστοῦ.

Pervertit statum Sadeel. Dicit enim dis-
tingui τὸν κτῆος καὶ Χριστοῦ ratione deita-
tis: cum nos hanc distinctionem referamus
ad Christum juxta humanam naturam: secun-
dum quam, ex unionis beneficio, omnipotentia
habuit, at non semper exeruit.

Afferit κτῆος καὶ Χριστοῦ in Deo nihil
differre. 1. propter essentiae identitatem
cum proprietatibus. 2. propter simplicita-
tem. 3. quia usus in Deo non possit lepa-
rari à possessione. P. 108.

Respondeo. 1. Adhibetur distinctio
non ratione τῆς λόγῃς, sed humanæ naturæ.
Quare aliena sunt, quæ disputat Sadeel omnia.
Cum enim sit questio de humana Christi natu-
ra: respondet ille de deitate. 2. Contradicit
sibi ipsi. Fatetur enim pag. 109. Christum habu-
isse maiestatem semper, etsi non exeruerit: id
quod hic fieri posse negat. 3. Suprà demonstra-
vimus.

rimus, respectu creaturarum distinguere proprietates divinas. 4. Eodem respectu aliud est Deum bonum esse, & bonum facere. Est Deus bonus, ipsaq; bonitas sibi ipsi, etiam cum nulla creatura est. Facit bonum, creaturæ condendo, & illis bonitatem impertiendo. Vide supra in distinctione operum Dei ad intra, & ad extra.

V. D I S T I N C T I O: PER apparitionem & disappearanceem.

P. 109. Tota hac distinctione meras calumnias
110, proponit: quibus opponantur manifestissima dicta & protestationes syncrorum doctorum, quæ passim extant. Absit enim, ut quisquam Christianus neget verè factum, quicquid de Christo scriptura commemorat.

VI. D I S T I N C T I O: per Abdicationem.

P. 111. In distinctionis hujus refutatione sic versatur Sadeel, ut Sophistices palmam plurimus alijs præripuerit.

1. Pro voce Apostolica τὴν ἀνθρώπων φύσιν, substituit abdicationem: in qua examinanda egregiè sese exercet, ratione secunda & tertia. pag. iii. 112.

2. Negat rectè dici: Humanam naturam fuisse humiliatam.

Respon-

Respondeo. Christus ἐκείνως ἰσχυρῶς
juxta quam naturam? Non divinam: quæ e-
natuari non potest. Deus ego. Et non tutor.
ait Iehovah. Malach. 3. Ergo juxta humanam:
nam nempe, juxta quam & poterat crucifigi &
exaltari. Quid ad hæc Sadeel? ἀόγ & ἑ-
αυτὸν ἐξανάγει, inquit ἑαυτὸν. Audio. Ergo &
ἐξανάγει. exaltatus est. Quæ verò est illa ἐξ-
αίσις? Num verbalis quædam prædicatio? At
realis erat & ἐξανάγει. & realis exaltatio.
Et ἐξανάγει illam ad unitatē carnem refert. Sadeel &
ipsam ἐξανάγει ad eam referre non vult:
nesciens scilicet quid dicere possit, ne credere co-
gatur veritati. Porro qui ἀόγ ἐξανάγει
affirmant, non secundum carnem, illi cum Ari-
anis deitatem sibi constituunt mutabilem, id est.
fatentur non esse v. r. Deum: quod absit.

3. Rationem Sadeelis secundam & tertiam P. 112.
unica vox refellit. Pro abdicatione ponatur
ἐξανάγει: & jacet via argumenti. Observan-
da ibi est depravatio dicti: Nondum Christus
erat glorificatus. Ioh. 9. Respicit enim Evange-
lista ad gloriosissimam adscensionem ad cælos, et
sessionem ad dexteram maiestatis: quam secu-
tura erat larga illa: spiritus sancti effusio: de
qua Act. 2. & 5. Cum Christus gloriam suam
manifestaret in nuptiis, Ioh. 2. Annē tum erat
glorificatus? Vide etiam glorificationē in mū-
te. Matth. 17. Sed magis Sadeel suis fidere ar-
gutijs, quam credere manifesto Dei verbo.

4. *Aut* : Christus dicitur abesse etiam
 P. 112. post glorificationem. Non est hic. Mat-
 113. thæi 23.

Respondeo. Glorificatio Sadeeli idem est,
 quod majestas, ut supra dixi pag. 84. Majesta-
 tis verò plenaria usurpatio capit ab adscen-
 sione in celos. Verba autem ista : Non est hic : di-
 cuntur, cum jam jam Christus resurrexisset : et
 cum paulò post diceret Christus ad Mariam :
 Nondum adscendi ad patrem meum. Iohan. 20.
 Est igitur insigne *Αὐτὸς ὡς ὁ πατήρ*, de absentia
 Christi post glorificationem. Sic enim Christus :
 Ego vobiscum ero, inquit, usq. ad consumma-
 tionem seculi. Item : Hoc est corpus meum. Quæ
 verba quomodo absentiam significant, habemus
 videre non potuimus : Credere autem Sadeelis
 vagis pronuntia-
 tis, contr. : veritatem non tene-
 mur.

P. 113. *ἵνα τὸ κτῆνος τοῦ Χριστοῦ*, ut supra non sym-
 cere proposuerat, ita hic perperam repetit.

6. Idem judicium est de potentia & actu,
 de quibus hic differit Sadeel. Est enim sic omni-
 potens Christus, ut simul sit agens liberrimum.
 Ac certè cum in cruce pateretur Salvator : non
 gubernabat secundum carnem cælum et ter-
 ram. Quod qui negare de humana Christi na-
 tura velit in suam majestatis : negavit eadem o-
 p. ra di. Ita illa clarissima Psal. 8. Hebr. 1. Psal.
 110. Matth. 28. Ephes. 4. 1. Corinth. 15. aliq.
 infinita.

Qua

Qua responsione & hoc convellitur, quod ait Sadeel: Res fit plenior, cum ad præsentiā accedit actus. Vbi primum distinguatur τὸ ὑποστατικὸν καὶ τὸ οὐσιαστικόν. Deinde attendantur verba Pauli de exaltatione post passionem. Phil. 2. Num enim, Antoni Sadeel, plenior fiebat unio post exaltationem, quam erat in exinanitione? Quare non est, quod blasphemias de DEI potentia: & quod glories P. 114. adeoque triumphes ante victoriam. Infra ἀδελφὸς demonstrabitur, hanc, de qua agimus, νέωσιν pertinere ad Christum, non quatenus Deus, sed quatenus homo est.

De immortalitate carnis Christi. Carnem Christi habuisse jus immortalitatis P. 114. ex unione personali, non dicitur orthodoxe, ait Sadeel. 115. 116.

Respondeo, Integram hanc disputationem paucis absolvemus. Quæ disputat Sadeel de fine unionis, concedo. Deus enim λόγος factus est homo, ut posset pati et mori. Hoc prolixè probat Sadeel: sed præter rem. Nam nemo negat. Sed id venit in controversiam. Num caro Christi fuerit naturā mortalis, nec ne? Qui non fuisse dicunt, probant: 1. quia sine peccato fuit: cuius stipendium mors est. Rom. 2. 2. Accedit unio cum λόγος: ex qua caro Christi habuit, non solum ut alios vivificaret, & immortales redderet, sed ut ipsa etiam esset immortalis. Vt ergo immortalis erat naturā, quia sine

sine peccato: ita etiam immortalis erat beneficio unionis personaliter, quia cum vivifico & hypostaticè unita. Mortalis autem fuit liberrimè, juxta illud Ioh. 10. Potestatem habeo ponendi animam, & eam resumendi. Hac necessaria distinctione ommissa Sadeel ita disputat, quasi simpliciter caro Christi dicitur fuisse immortalis. Observato autem eo discrimine, exanuit vis omnis argumentorum Sadeelis. Christi enim mors fuit liberrima. Unde meritò obedientia ipsius commendatur etiam ad mortem, ait Apostolus. Philip. 2. Nam quod objicit Sadeel Exemplum de Adamo, si non peccasset esse planè extra rem: Carnem enim Christi fuisse mortalem propter peccata nostræ Confusio est causarum efficientis & finalis. Mors est stipendium peccati, id est, peccatum efficiens causa mortis est. Christus moritur propter peccata: scilicet, ut ab ijs liberemur: Causa finalis est. Quo pertinet illud Athanasii à Sadeele pro nobis allegatum: Mors Christi peccati expiatio fuit.

Sadeel exagitat, & contradictionibus arguet eorum sententiam, qui dicunt, eodem momento, quo unio facta est, coipsificabundicationem

Respondeo. 1. Abdicationem reposuit Sadeel pro exinanitione: quod & antè monuimus. 2. Contradictoriè opponit assumptionem & abdicationem: contradicens Apostolo, qui assumptionem

ptionem & exinanitionem coniungit: Sumpta
 servi formâ, inquit, exinanivit seipsum. Phi-
 lip. 2. Arguat. ergo contra Paulum Sadeel, quod
 protulerit ἀντιπαριστά: Et S. sanctum infor-
 met in Logicis: Et Apostolicam doctrinam vo-
 cet ineptissimas rationes et caducas & momen-
 taneas. Quid enim clarius possit adseri? ἐα-
 τὸν ἰκάνωσθαι (Christus) μορφῇ δούλου λαβὼν
 exinanivit seipsum formâ servi sumpta. Con-
 traria Sadeel: Si id. verum est, inquit: Ergo
 eodem momento unio facta fuit, & non
 fuit facta. Quare ad Sadeelem D. Paule pro-
 pera, ut ex eo discas vitare in tuis Epistolis ἐν-
 τιφάσας. Quin potius ex Paulo Sadeel discas
 rejectis sophisticis imposturis, concedere mani-
 festâ & Apostolicâ veritati.

Ad similitudines, de animi deliquio: P. 117.
 & anima rationali infantis, respondet: esse 118.
 dissimilimas: quia omnipræsentia non sit
 forma humanæ naturæ.

• Respondeo. Num & deliquium animæ
 forma est, Sadeel? Et, si de rationali anima ve-
 rum est, quod infantis forma sit: num ideo simi-
 litudo falsa est? At convenit in eo textio, in quo
 fieri applicatio debebat. Quod si pergas sic ar-
 gumentari, nulla in tota rerum natura poterit
 ad Christum similitudo adaptari. Ratio: quia
 unio Christi hypostatica est singulariter mirabi-
 lis, & mirabiliter singularis, quemadmodum ex
 Augustino agebas in limine huius tuæ tractatio-

nis: ut nullius rei forma cum hoc mysterio possit congruere. sed id artificium infra experiri non solenne esse Sadeeli, ut, ubi negare similem rationem non potest, conquirat ibi dissimilitudines, de quibus differat, ne videatur tacuisse. Quamquam non probandi, sed illustrandi tantum gratia similitudines adhibentur.

P. 118. Quæ annectuntur de immortalitate carnis Christi: ad ea responsum est paulò ante, distinguendo inter naturalem effectiorem, & liberrimam agendi facultatem in Christo, quæ homo est. Veteres vocarunt *ὁμολογίαν* Carnem assumptam Christus mortalem, id est, quæ liberrime pati & mori poterat: ut ait ipse: Potestatem habeo ponendi animam &c. Ioh. 10. Certe si ex natura necessitate mortuus est Christus, promereri morte sua nihil potuit: quod absit. At liberrime, patiando & moriendo expiavit peccata, & mortem vicit. Quæ vera sententia confirmatur his ipsis testimonijs Athanasij, quæ perperam pro se Sadeel allegavit.

De oppositione finiti & infiniti dictum est supra.

VII. DISTINCTIO:

Naturaliter & Personaliter.

P. 119. Sadeel vocat personale, non id, quo persona constat, sed id, quod ad ipsam personam constitutam, & ad totum vñ & æternum refertur. Infert inde: Ergo non licet de natura

natura dicere personaliter: sed tantum de ipsa persona.

Respondeo. Unio naturarum est personalis, ait ipse Sadeel pagina sequente: & : Natura humana est personaliter unita λόγῳ. Quæso, quid hic notat personale? personaliter? Refertur enim certe ad naturam etiam. Quare crassa est ista Sadeelis ἀντιφάσις. Nec opus est hic testimonijs patrum: cum ipsa nobis ex Sadeele suppetant. Cum enim recte dicatur: Humana natura est personaliter unita λόγῳ: quidni & rectum sit: Humana natura est personaliter (id est, per & propter unionem personalem) vivifica, omnipræsens, omnipotens? &c.

Falsum est, inquit: Deitas est alicubi præsens personaliter: Ergo & falsum est: Humana natura est ubique præsens, vel infinita, vel æterna personaliter.

Respondeo. 1. Tollantur insidiæ Sadeelæ, conjungentis τὸ ubique esse præsens, & infinitum esse, & æternum esse. Rationem & modum distinctionis inter hæc supra annotavimus aliquoties, ubi vide. 2. Non est par ratio prædicationis. Gradus enim communicationis non sunt miscendi. In tertio gradu dat ὁ λόγος &, accipit caro: non vicissim. De quo vide supra in explicatione horum graduum. 3. Oppono hoc: Caro Christi est vivifica. Iohan. 6. Non naturaliter. Neq. enim ex carnis natura vivificatio dependet. Quomodo ergo? personaliter: non quasi

quasi caro persona sit: sed quia cum carnis personaliter unita: qua unio causa est vivificationis carni communicata.

Repetit sophisma: Corpus nunquam est extra unionem. Ergo nunquam est in certo loco.

Respondeo, *Ἐπεὶ καὶ τὸ σῶμα* *ἓν ἐστὶν* & idem corpus perpetuo ad usum nō ad usum in unionem permanens duplicem habet considerationem. 1. ex proprietatibus naturalibus: secundum quas est alibi. 2. ex beneficio seu gratia unionis: unde ornatum est omnipotentia, vivificatione &c.

P. 121. Notat quorundam explicationem ratiō-
121. personale: & pro se interpretatur. Sed id nihil ad nos. Ego germanum sensum retineo illius vocis: ut personale sit, quod ad personam pertinet, & quod ex persona consequitur, seu personalis unionem: sicut orthodoxi patres hoc vocabulo frequenter usi sunt.

P. 121. Arguit: Caro est personaliter omni-
122. præsens: Ergo & æterna personaliter.
Aut si non hoc, Ergo nec illud.

Respondeo. Non sequitur: & quare non sequatur supra fuit proxime demonstratum.

P. 122. Repetit: In unionem manent proprietates. Ergo caro non est omnipræsens.

Respondeo. Caro in unionem retinet essentialis proprietates: Et nihilominus sit particeps proprietatum & operationum divinarum.
ut

ut supra à nobis ostensum est. Quæro, Sadeel: vivificatio non est proprietas carnis. Ergò caro Christi non est vivifica. Estne vera conclusio? Negat Christus Iob. 6. Et sane vivificandi vis tam est infinita & æterna, quam ipsa est omnipresentia & omnipotentia. sed Sadeel corpus Christi nihil est aliud, quam morè physicum corpus, cui præter nudam nomen de divinis idiomatibus nihil quicquam sibi tribuendum.

2. Concludit Sadeel: Naturam non opposi personæ: sed naturæ. Ergò, inquit, naturaliter referatur ad naturam, personali-
P. 122.
123.
ter ad personam.

Respondeo. Igitur non rectè dixisti supra, Sadeel: Natura est unica personaliter. Dicendum enim tibi fuisset, naturaliter, ex tuo illo argumento. Quo tandem ruis Sadeel? Naturarum unio tibi erit naturalis? Dicis enim: Vox naturaliter ad naturas referenda est &c.

At: Sublata altera ex naturis, non potest stare unio: ac perinde non jam esset persona: quod absit.

Respondeo. Quid? ò λόγος ante unitam sibi naturam humanam non erat persona? Furis Sadeel, sophisticando: & furis contra Deum. Qui jam est Christus ex utraq; natura, divina & λόγος, & humana, & in utraq; re verus erat Dei filius, & persona S.S. Trinitatis secunda ante incarnationem. Listina res, Sadeel, si sanus esses, inter personam & λόγον
simpliciter

simplicem ante incarnationem, & personam Christi & ω̄detop post factam & ω̄detop. Neg. tamen argumentum tuum proceat. Nam, ra enim & persona Christi non opponuntur a nobis & ω̄detop, ut tu opinaris: sed sunt & ω̄detop. Quare naturā utraq; posuā; non tollitur persona, sed asseritur: & vicissim. Ratio autem oppositionis est hæc, cum τὸ naturaliter & personaliter opponuntur: ut τὸ naturaliter referatur ad proprietates naturales: τὸ personaliter ad beneficium unionis personalis. Declaro: Caro Christi vivifica est: non naturaliter, sed personaliter: id est: causa huius vivificationis non est natura carnis seu naturalis proprietas, sed unio cum χόγω personalis.

P. 123. De duobus actibus corporis Christi: naturali & personali: quos negat Sadeel argumento duplici.

1. Unius rei non possunt esse duo actus primi: præsertim inter se oppositi.

2. Actus personalis non potest esse nisi personæ.

Respondeo. Attendat hic aures Christianæ. Corpus Christi, seu humana ejus natura actum tantum habet unicum, nempe naturalem, asserente Sadeele: quia nimirum in natura nullig rei duo esse actus primi possunt. Assumo ego: Corpus Christi actu naturali, quæ est omnibus hominibus communis, non est τὸ χόγω unitum. Effet enim unio naturalis: quæ eodem

eodem modo omnibus competeret hominibus. Quid hinc sequetur? Aut unio nihil est: aut naturalis est, & communis omnibus. Despice Sadeel, quid respondeas. Item: Humana natura est pars personæ τὸ θεῶν θεῶν, asserente ex veteribus Damasceno. Aique hoc non ex actu naturali. Unde ergo? Monstret nobis, Sadeel, si rejicit personalem. Infinita sequentur absurda, si hæc sententia obtinuerit. Atque infructum hujus negationis videbimus, in locutionibus: Homo est Deus, Deus est homo.

Quod addit Sadeel: Esse hos actus oppositos inter sese.

Respondeo. Negando illud. Sunt enim ὑποκείμενα & subordinata: Vterque enim hic actus de humana natura Christi affirmatur: id quod in ἐν τῇ φύσει fieri nunquam potest. Habet enim caro Christi 1. actum naturalem, quatenus naturalis caro est: qui est actus communis cum omnibus hominibus. 2. actum personalem, quatenus caro τὸ λόγος est, & pars personæ Christi, ut ait Damascenus: qui actus est (ut Augustini verbis utar) mirabiliter singularis, & singulariter mirabilis.

Ad alterum argumentum respondeo: ἀρ. φι. βο. λ. i. x. est in voce personalis, quam perperam ad personam (exclusis naturis) refert sadeel ut ante dictum est. Nam ut humana natura est unita τῷ λόγῳ personaliter: sic actum etiam personalem habet: non ut persona
sit

fit, sed σωδότης personæ pars, ut loquitur Damascenus, & in persona τῷ λόγῳ subsistat. Vocat Damascenus humanam Christi naturam ἑνωσάτην, quia ipsa propria personalitate carentes subsistit in persona τῷ λόγῳ. Quare si vox personalis: nunquam referenda est ad naturam, ut contendit Sadeel: sequitur, naturam humanam nunquam subsistere in persona τῷ λόγῳ: non esse unitam personaliter τῷ λόγῳ. Sic argumenta Sadeelæa pleræque omnia non tam contra communicationem idiomatum pugnant, quam contra ipsam etiam unionem personalem.

3. Objicit ἀδολεχίαν. Nam, inquit, si naturaliter haberet omnipræsentiam, eam aliunde non posset accipere.

Respondeo. Bene, mi Sadeel? Agnosce ergo ipse oppositionem τῷ naturaliter & personaliter: Quia, quod habet caro naturaliter, non opus est, ut accipiat personaliter. Et contra. Quare quam nobis obiectas ἀδολεχίαν, ejus vivum exemplum in tempore exhibes. Res exemplo illustretur. Caro Christi vivificat. Non naturaliter. Carnis enim natura non est vivificare. Ergo personaliter, id est, per & propter personalem cum λόγῳ unionem.

P. 124. Repetit superiorem suam τῷ personalis expositionem: quam diximus ad nos nihil pertinere. Accusat autem hic improprietatis: de quo viderini, quorum interest.

2. Distin.

DE COMMUNI IDIOMA. 149
VIII. D I S T I N C T I O.
Modo majestatis &c.

1. *Ait Sadeel* : Corpus non magis est præsens modo majestatis, quàm majestas modo corporis.

Respondeo. *Vetus* $\kappa\omicron\kappa\alpha\upsilon\sigma\omicron\varsigma$, confundens rem & modum rei : subjectum & qualitatem. Accommodet autem Sadeel hanc sophisteciam ad suum dogma de sacra cœna : in qua dicit Christi corpus esse præsens spiritaliter, id est, præsens spiritali (repudiata & damnata reali corporis ipsius præsens, ut alibi ostenditur.)

2. Realem præsensiam, inquit, statuunt sine modo naturali.

Respondeo. Etiam realem unionem statuiamus corporis cum $\lambda\omicron\gamma\omega$, sine modo naturali. Proh Deum, quæ nobis reliqua erunt de Christo mysteria : si in omnibus locum habere debet modus ille naturalis ? Ex Sadeelis scilicet sententia, quicquid de humana natura Christi dicitur, intelligendum est modo naturali.

3. Majestatem aliam facit finitam, aliam infinitam. Finitam, quæ corpori Christi subjective inhæreat, concedit. Negat autem ei divinam & infinitam.

Respondeo. Etiam vivificatio, emundatio à peccatis &c. est majestas infinita : & tamen tribuitur à spiritu sancto carni & sanguini

guini Christi, Iohan. 6. 1. Ioh. 1. sine ejus vel abolitione, vel conversione in deitatem; qua de re suprà sæpiùs.

P. 125.

Argumentatur: De quibus enuntiantur proprietates siue conditiones essentielles, de iisdem enuntiantur ipsæ essentialiæ.

Respondeo. Explicio assumptionem, distinguendo inter τὸ ὁμοῦς καὶ τὸ ὑποστατικόν. De Christo, quæ homo est, enuntiatur & ei tribuuntur divini proprietates: non quatenus essentielles sunt, id est, toti Trinitati communes: sed quatenus determinantur in persona τῷ λόγῳ. Eodem planè modo, quo natura divina unita dicitur humane: non quatenus natura divina communis est toti Trinitati (sic enim tota Trinitas esset incarnata: quod absit) sed quatenus sub persona τῷ λόγῳ determinata intelligitur. Et modus tum unionis tum communicationis considerandus est: qui est personalis, non essentialis. Unde ratio plana est, cur de humana natura non dicatur, quod sit deitas, omnipotentia, &c. quia scilicet unio non est essentialis, sed personalis. Porro, qualis unio, talis & communicatio est, ex regula Nazianzeni. Suprà etiam aliquid de hoc argumento dictum.

P. 125.

126.

Affert simile de homine.

Respondeo. Corpus sentit, movetur non à se, non ex se, in quantum corpus est: (aliis

et lapides sentirent et moverentur : quia sunt corpora :) sed ab anima propter unionem. Inepitissime autem accommodatur similitudo à Sadeele ad mysterium de Christo : etiam non sine calumnia.

Statuunt, inquit, corpus Christi, ut est corpus humanum in specie, esse finitum &c.

Respondeo. Vbi hoc legisti, Sadeel? Non dicas falsum testimonium. Hoc dicimus : Corpus Christi, quod est τὸ δὲ τῆς, consideratum in suis essentialibus proprietatibus, est et manet finitum, etiam in ipsa unione, in æternum. Illud ipsum corpus est præsens in Ecclesia, sacramentis, medio inimicorum, beneficio unionis hypostatica. Vno verbo : Est alicubi per essentiam : est in λόγῳ per unionem. λόγῳ autem certè locis non describitur aut terminatur.

Incommoda quæ recenset Sadeel, ex nostra P. 126. sententia minimè consequuntur, sed ex ipsius malitiosa per versione. Verè enim conceptus, natus, passus est Christus. Repetantur quæ à nobis superius dicta sunt. p. 45. 46. &c.

Studiosè sectatur ἀμφιβολίαν in voce personaliter : de qua supra. Hoc enim discrimen semper manet : Corpus Christi in ipsa unione consideratur vel ex natura corporis, seu proprietatibus essentialibus : vel ex donis unionis. Exempli causa : Corpus Christi, etiam in ipsa unione est in certo loco seu ubi : ratione pro-

prietatis essentialis. Illud idem corpus est præsens in Ecclesia & medio inimicorum: ratione scilicet unionis cum *λογος*: ex qua hæc vis promanatur, ut ultra & præter naturam corporis Caro Christi sit omnipræsens. Idem de vivificatione, & alijs.

P. 127. Conatur Sadeel demonstrare pugnantiam in doctrina Ecclesiarum syncerarum, de omnipræsencia Christi, qua homo est, & præsencia corporis ejus in cœna. Videbimus ordine, quas adducit rationes. Monendum initio de vero statu: quem Sadeel pervertit. Negant adversarij, fieri posse, ut corpus Christi sit præsens in cœna dominica, quæ in his terris celebratur. Rationem addunt: quia sit uno tantum loco, nempe in cœlo. Quare præsens in terra esse non posse. Huic objectioni à nostris doctoribus opposita est doctrina de omnipræsencia Christi hominis. Quare nos ita proponimus nostram sententiam: Christus corpore suo VULT esse præsens in cœna: quia ipse sic instituit & sanxit. Potest præsens esse corpus: quia per unionem personalem est omnipræsens. Loquor autem de præsencia, qua non tantum velit adesse: sed adesse ad manducandum Christianis, juxta verba: *Edite, hoc est corpus meum.*

Nunc respondeo Sadeelis rationibus.

1. Omnipræsens a generalis est, inquit, ad omnes creaturas spectans. Præsencia cœnæ

cenæ specialis: ad Ecclesiam. Ergò illa hanc non infert.

Respondeo. Distingue inter voluntatem & facultatem instituentis. Christus, quâ homo, vult adesse cenæ: propter specialem institutionem. Potest adesse, quia omnipræsens. Petatur illustratio à præsentia Dei generali et gratiosa. Et repetatur status.

2. Propter omnipræsentiam potius dicitur corpus extra panem, quàm in pane.

Respondeo. 1. Repetatur superior distinctio. 2. Tollatur ambiguitas phraseos: In pane. Ea enim non notat locum: quod sentit Sadeel: sed medium & quasi ὅραμα quoddam corporis Christi. Christus enim in sua cenâ corpus dat manducandum, non sine pane (ut sit in spiritali manducatione, Iob. 6.) sed pane mediantie. Absit hîc localis inclusio, à nostris repudiata, à Sadeele & alijs per calumniam nimis sæpè objecta.

3. Rectius diceretur panis in corpore: propter omnipræsentiam.

Respondeo. At vetat Christi institutio, asseverantis de pane benedicto: Hoc est corpus meum. Subinde status consideretur: & adhibeatur distinctio: inter voluntatem instituentis & facultatem.

4. Omnipræsentiæ convenit esse extra P. 128. locum, potius quàm in loco.

Respondeo. 1. Panis non est locus cor-

L 3

p. ris:

poris: sed medium divinitus instituit, per quod nobis exhibetur. 2. Cum presentia conjungatur manducatio, ut supra dicebamus. Adest enim corpus Christi manducandum. 3. Status repetatur & applicetur argumentum.

5. Calumniam habet de corpore infinito: de qua supra sæpius.

6. Corpus non potest esse ubiq; totum: quia non est ὅλος ὅλον, neque simplicissimum.

Respondeo. At est ipse filius Dei corpus proprium. Vnio ergo personalis largitur eam presentiam: quam dare corporis essentialis proprietas non poterat. Vbicunque cæna dominica peragitur, distribuitur ibi totum corpus singulis communicantibus. Vt enim integer Christus manet, non divisus, ut agebant veteres, & hic plenus & illic plenus: ita corpus Christi totum, non ejus aliqua particula: cum pane datur singulis reserentibus. Neq; hinc vel naturarum sequitur confusio, vel duo infinita, ut Sadeff somniat. Novit enim hæc, cavere omnia Christus, & tamen implere efficaciter institutionem suam & promissionem.

P. 129. 7. Calumnie repetitio est, de inclusione locali corporis in panem. Panis est à Christo institutum medium, quo interveniente corpus dat suum manducandum: non est locus, in quem corpus Christi includatur. Vtinam cesset tandem calumniandi libido?

2. Urget

8. Virget statum abdicationis. Nec meminit Christum subinde radios quosdam divine majestatis emisisse in media etiam exinanitione. Videre hoc poterat ex alijs miraculis : quæ sunt testimonia divine virtutis & potentie.

9. Sequeretur etiam corpus esse in calice, inquit.

Respondeo. 1. De calice hæc verba Christi sunt: Hic calix novum Testamentum est in meo sanguine. Nulla ibi mentio corporis.

2. Novit autem Sadeel statum. Dubitat, imò negat, ipse cum socijs, posse Christum adesse corpore suo in Cæna & Ecclesia. Verba cænæ de voluntate affirmant. Facultatem testatur unio & omnipotentia, adeoq; omnipræsentia. Insignis sophista est mutare statum & pervertere, ut possis libere vagari argutjs, quò velis.

Sed audi Sadeelem ampliùs: Si est in pane, inquit, vi unionis hypostaticæ, non est igitur in pane vi verborum Christi: & vicissim, si in pane est vi verborum Christi, certè non est in pane vi unionis hypostaticæ. Et qui utramque rationem simul conjungunt, illi profectò videntur ipsi disserendi rationi bellum indixisse, &c. P. 130.

Respondeo. Elenchus est oppositorum. Generalem & specialem præsentiam (quæ sunt ὑπάρχουσα) habet pro ἀντικειμένης. Saltem

L *

aliena-

attendatur distinctio voluntatis & facultatis
 & res tota expedita est. Causa praesentia cor-
 poris in cena sunt verba institutionis. His enim
 Christus declarat & spondet, velle se praesentem
 adesse, & dare corpus suum manducandum. At
 potest etiam id prestare? Sadeel enim negat,
 contendens proprietates corporis id non ferre,
 ut sit simul in caelo, & in cena, quae in terra
 celebratur. Quare altera causa est uno corpo-
 ris cum λόγῳ ὑποστατικῇ. Hinc enim facultas
 & δύναμις illa est, ut possit corpus Christi
 praesens in cena statui, & exhiberi manducan-
 dum. Breviter: Christus corpore suo in cena
 praesens esse vult, quia sic instituit: potest, quia
 est omnipotens & omnipraesens.

Ait ridiculum esse: Est omnipraesens:
 Ergo potest esse hic vel ibi.

Respondeo. Ridiculum est in cerebro
 Sadeelis. At de ipso Deo rectissime sic arguen-
 tamur. Deus est omnipotens: Ergo & potest
 mihi succurrere. Est omnipraesens: Ergo & mi-
 hi potest adesse suo auxilio, ubi opus erit. Con-
 fer praesentiam Dei generalem & gratiosam.
 Poterant haec omnia fusiùs tractari & accur-
 tiùs: sed nos hic tanquam indice digito tantùm
 attingere volumus errorum Sadeeleorum ca-
 pita: nec dubitamus affirmare, pleraq; pueri-
 lia commenta esse, quae de hoc negotio Sadeel in
 P. 131. medium attulit: quamvis ipse magna iactantia,
 in his tantùm non triumphet.

CAPVT